

**Констативен доклад за напредъка на
Областната стратегия за развитие на
социалните услуги на област
Стара Загора (2011 – 2016 г.)
приет от Областен съвет за развитие
с Протокол № 1/29.04.2014 г.**

Април, 2014 г.

РАЗДЕЛ I. Въведение.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2011 - 2016 г.) е разработена като секторна политика. Тя е утвърдена от Областния съвет за развитие с Решение записано в протокол № 1/28.10.2010 г. Така изготвената Стратегия е утвърдена и със Заповед №РД-09-774/10.11.2010 г. на Областния управител на област Стара Загора.

Основната цел на Областната стратегия за развитие на социалните услуги е да се осигурят качествени и достъпни социални услуги в област Стара Загора, които ще имат принос за подобряването на качеството на живот, максималната самостоятелност, пълноценна реализация и грижа за общностите в риск. С оглед проследяване на предприетите действия за постигане на горепосочената цел и във връзка с осъществяването на междинен преглед за изпълнението на Областната стратегия се изготвя настоящият Констативен доклад. За целта, в рамките на тригодишния период, Звеното за мониторинг и оценка сформирани със Заповед № РД-09-377/13.08.2012 г. на Областния управител на област Стара Загора, осъществи серия от експертни дискусии със заинтересованите страни в областта. Всички изводи направени вследствие на дискуссионните срещи служат за основа на настоящия доклад.

Констативният доклад е съществен елемент, необходим за междинния преглед на стратегията. Чрез него се обособяват **зоните на напредък** (в които се наблюдава видим напредък в разкриването на нови услуги и подобряване на съществуващите), **„статични” зони** (в които не са настъпили промени, а съществуващите услуги продължават да действат) и **зони на дефицитите** (в мрежата на услугите, спрямо предварително планираната интервенция в стратегията).

Настоящият Констативен доклад за напредъка на Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2016 г.) се изготви на база Констативните доклади за напредъка на Общинските стратегии на всички общини в област Стара Загора. Изготвяйки тези Констативни доклади, местните екипи разполагат със систематизирана картина на състоянието на услугите по отношение на постиженията и дефицитите в разкриването на планираните услуги като видове, брой и капацитет към средата на плановия период. На база анализа на дефицитите в съществуващата мрежа от услуги в областта и във всяка община на територията ѝ, ще се създаде предпоставка за вземането на аргументирани решения за бъдещи действия.

Чрез настоящия доклад се дава ясна оценка за реализацията на основните задачи, които определят необходимостта от евентуална актуализация на стратегиите през следващия период на изпълнение. Реалното измерване на заложените задачи са определящи при оценяването на ефективността на Стратегията като цяло. Във връзка с това, настоящият доклад следва да:

- проследи дали набелязаните приоритети продължават да са актуални при текущата ситуация (три години след периода на оценка на потребностите);
- проследи налични ли са приоритети, които са минали на заден план;
- проследи налични ли са приоритети, които са били пропуснати или пренебрегнати в областната стратегия и налага ли се те да бъдат взети под внимание през втория период на изпълнение на стратегията;
- определи видимите дефицити в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и планираната интервенция;
- определи степента на риска при изпълнението на националните стратегически приоритети;
- проследи налични ли са интервенции, които създават рискове за следването на избраните приоритети;
- определи критично важните услуги / дейности, които трябва да се подсилят през предстоящите две години.

Всички приоритети, набелязани в Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2011 - 2016 г.), продължават да бъдат актуални при текущата ситуация. Тези приоритети са: **Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца; Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение; Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот; Развитие на човешките ресурси; Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.** В по-голямата част от общините не са налични приоритети, които да са минали на заден план. Община Мъглиж е констатирала затруднения при реализирането на услугата „Приемна грижа”. В повечето общини не са идентифицирани дефицити по приоритети, ето защо не се налага актуализация с включване на нови приоритетни направления и съответно планиране на дейности и мерки, които да осигурят потребности от нови услуги. Община Мъглиж е определила като неотложно изграждането и въвеждането в експлоатация на Център за обществена подкрепа, с оглед осъществяване превенцията на изоставянето на децата. Не са констатирани видими дефицити в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и планираната интервенция. Община Казанлък е посочила желание да осигури потребностите на лица в уязвимо положение (бездомни и безпризорни), като планира да разкрие ЦВН, а община Мъглиж е изложила като необходимост разработването и прилагането на програми и мерки за здравна

профилактика, семейно планиране, ранни бракове, рисково поведение и negliжиране на деца.

РАЗДЕЛ II. Описание на постигнатия напредък в изпълнението на Областната стратегия.

Постигането на набелязаните дългосрочни и конкретни цели създава условие за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията е измерена чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и в модернизирването на системата от социални услуги в област Стара Загора.

Основните индикатори за промяната в системата на социалните услуги в област Стара Загора, остават непроменени и актуални към момента на изготвяне на настоящия доклад. Те са:

- Промяна в съотношението между предоставяните типове социални услуги чрез увеличаване на дела на услугите в общността и намаляване на услугите от резидентен тип в полза на услугите в общността;
- Намаляване на броя на изоставените деца с 20% годишно;
- Осигурена подкрепа за поне 20% от уязвимите семейства и деца в ЦОП в област Стара Загора;
- Предотвратена институционализация на 90% от децата в риск от изоставяне чрез реинтеграция в семейството, настаняване при близки и роднини, приемна грижа, осиновяване (към края на стратегията);
- Осигурени приемни семейства за поне 130-140 деца чрез увеличения брой приемни семейства до 100-120 през 2015 г.
- Поне 98% от децата в задължителна училищна възраст обхванати в училище, подготвителни класове или групи или в подходяща форма на образование;
- Намаление с 80% на отпадналите от училище деца;
- Увеличен с 25% брой на учениците от изолирани ромски квартали и децата с увреждания, завършващи основно и средно образование;
- Създаден капацитет за обхващане на поне 30% от децата с увреждания в област Стара Загора в услуги за медицинска и социална рехабилитация и/или в различни форми на заместваща и дневна грижа;

- Закрити/трансформирани 2 СИ за деца в област Стара Загора (ДДУИ, с. Петрово и ДДУИ, с. Сл. Кладенец);
- Трансформирана 1 резидентна услуга за деца и разкрити нови СУ за деца;
- Изведени в семейна среда поне 40% от децата в СИ в област Стара Загора;
- Подобро качество на алтернативната резидентна грижа за 60 деца, предоставена в среда, близка до семейната (в ЦНСТ в различните общини на областта);
- Подобро качество за самостоятелен живот в домашна среда на 20% от хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент;
- Подобрен достъп на хората с увреждания до социална и медицинска рехабилитация чрез мрежа от ЦСРИ в област Стара Загора, разположени в 6 общини в областта;
- Разширен спектър от услуги за превенция и реинтеграция на рискови групи със зависимости и проблемно поведение;
- Разширен спектър от услуги за подкрепа и преодоляване на последиците при жертви на насилие, трафик, зависимости;
- Предотвратена преждевременна институционализация на минимум 80-90 самотно живеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда (с мобилен компонент);
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 25% от старите хора в област Стара Загора с приоритетно обхващане на самотно живеещите в изолирани населени места извън общинските центрове;
- Подобро качество на резидентни услуги в среда близка до домашната за стари хора, които не са в състояние да живеят самостоятелно;
- Работещ Регионален ресурсен център в област Стара Загора за изграждане на капацитет и развитие на човешките ресурси в сферата на социалните услуги;
- Повишен капацитет за управление на СУ на поне 25 представители на администрацията, дирекции социално подпомагане;
- Подобро качество на професионална квалификация и специализирани умения за социална работа поне на 50 души персонал на доставчиците на услуги в област Стара Загора;
- Изградени и работещи системи за супервизия в най-малко 60% от социалните услуги в област Стара Загора;
- Развити и работещи поне 3 услуги за деца и семейства за област Стара Загора, функциониращи на областно ниво (като приемна грижа, звено “майка и бебе”, ранна

превенция на изоставянето, заместваща грижа и др.) посредством сътрудничество и взаимодействие между доставчици на услуги от различни общини;

- Осъществени поне 2 междуобщински социални услуги, обхващащи потребители от 1 и повече общини;
- Инициирани и развити поне 2 смесени междусекторни смесени услуги (социални услуги, здравеопазване, образование, заетост, жилища, инфраструктура);
- Формулирани и осъществени общински мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи в област Стара Загора – в поне 4 общини.

В хода на изпълнение на Общинските стратегии за развитие на социалните услуги са постигнати конкретни резултати по отношение на някои от посочените по-горе индикатори. Във връзка с *Промяната в съотношението между предоставяните типове социални услуги чрез увеличаване на дела на услугите в общността и намаляване на услугите от резидентен тип в полза на услугите в общността* – През 2013 г. са разкрити нови Центрове за обществена подкрепа в следните общини – Казанлък и Раднево. В община Казанлък е повишен капацитетът на ДЦДУ, което дава превес на дела на социалните услуги в общността. Община Павел баня е постигнато съотношение 4:1 в полза на услугите в общността пред услугите от резидентен тип. В общините Казанлък, Гълъбово и Раднево се очаква и да се *осигури подкрепа за уязвимите деца и семейства*. В общините Стара Загора и Казанлък са постигнати резултати за индикатора *намаляване на броя на изоставените деца с 20% годишно*, като в Казанлък се е работило успешно по случаи във връзка с превенция на изоставянето. По приоритет *предотвратена институционализация на 90% от децата в риск от изоставяне чрез реинтеграция в семейството, настаняване при близки и роднини, приемна грижа, осиновяване (към края на стратегията)* са постигнати конкретни резултати в община Гълъбово и община Казанлък. В община Казанлък се наблюдава тенденция на увеличаване броя на децата в семейна среда, а община Гълъбово е постигнала предотвратяване институционализация на 100% от децата в риск от изоставяне. Във връзка с приоритет *осигурени приемни семейства за поне 130 - 140 деца чрез увеличения брой приемни семейства до 100 - 120 през 2015 г.*, в община Казанлък приемните семейства са увеличени, като през 2013 г. са утвърдени 4 професионални приемни семейства. За приоритет *поне 98% от децата в задължителна училищна възраст обхванати в училище, подготвителни класове или групи или в подходяща форма на образование*, община Павел баня е постигнала резултат от 100 % обхващане на децата. *Намаление с 80% на отпадналите от училище деца* се наблюдава в общините Казанлък и Павел баня. По приоритет *увеличен с 25% брой на учениците от*

изолирани ромски квартали и децата с увреждания, завършващи основно и средно образование в община Казанлък се работи по проект „Подпомагане на образователния процес на деца със специални образователни потребности в Община Казанлък“. Чрез него се подпомагат деца и ученици със специални образователни потребности (СОП). 87 са регистрираните деца и ученици със СОП, които са интегрирани в 22 училища и 5 детски градини на територията на общината. Друг проект, който община Казанлък реализира във връзка с посочения приоритет, е „Добро образование сега - добри възможности в бъдеще“ по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG051PO001-4.1.05 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“. Той е насочен към подобряване обхвата на децата от предучилищна възраст в детските градини, реализиране на целенасочени дейности за подпомагане овладяването на български език от децата и учениците от етнически малцинствен произход, създаване на условия за предотвратяване на ранното отпадане на деца от училище и изграждане на среда, толерантна към различията. Община Гълъбово реализира приоритет **създаден капацитет за обхващане на поне 40 деца с увреждания в услуги за медицинска и социална рехабилитация и/или в различни форми на заместваща и дневна грижа**, като обхваща 80 % от децата с увреждания в общината. В ДЦДУ Казанлък са обхванати деца с увреждания за медицинска и социална рехабилитация над капацитета.

За приоритет **подоброени условия за самостоятелен живот в домашна среда на 20% от хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент** в Домашен социален патронаж - Павел баня 32% от потребителите са лица с увреждания, 76 % от потребителите на услугата „Личен асистент“ са лица с увреждания. Социалната услуга „Личен асистент“ в община Павел баня по различните програми и проекти /НП „АХУ“ и ОПРЧР/ се предоставя на 50 лица с увреждания. Капацитет на ДСП Казанлък (300 потребители) е запълнен. Социалните услуги "Личен асистент" (31 потребители) и "Домашен помощник" (79 потребители) се предоставят от общината по проекти по ОП "РЧР".

Община Павел баня реализира приоритет **осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за старите хора с приоритетно обхващане на живеещите в изолирани населени места извън общинските центрове** като обхваща 21 % от старите хора в общината.

По отношение на основните направления се наблюдават следните тенденции:

Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца.

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции.

Специфична цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство, чрез:

Данни за децата в риск	Брой случаи 2010 /базов индикатор/										Брой нови случаи 2011 г.										Брой нови случаи 2012 г.										Брой нови случаи 2013 г.													
	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж
1. Раждания на майки под 18 г. възраст	21	10	2	4	1	5	1	3	-	0	0	64	20	15	12	7	10	7	18	-	8	14	12	29	8	5	6	14	2	8	-	1	7	59	26	20	3	5	5	7	13	1	13	10
2. Брой нови случаи по превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 год.	121	6	8	1	0	5	1	3	-	0	7	158	6	6	0	0	10	5	18	-	0	17	87	19	2	0	0	14	6	8	-	0	16	12	17	30	0	0	11	4	12	0	27	7
3. Брой издадени направления/заповеди към Звено „Майка и бебе“	8	2	0	0	0	0	0	-	0	1	14	1	0	0	0	0	0	0	-	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
4. Успешно приключили случаи по превенция на изоставянето	23	4	22	1	0	5	0	2	-	1	6	39	4	24	4	0	10	0	1	-	6	6	16	8	18	0	0	14	1	2	-	1	8	-	-	18	0	0	-	3	4	0	12	-
5. Настанени деца в ДМСГД	34	14	2	0	2	1	0	4	-	2	2	27	9	2	0	0	1	0	3	-	0	4	31	9	1	0	0	3	0	2	-	2	3	30	8	1	0	1	8	0	2	0	0	0
6. Настанени деца в ДДЛРГ	23	1	0	0	3	4	0	1	-	0	8	16	2	4	2	0	2	0	3	-	0	3	20	1	0	0	0	0	0	0	-	1	0	23	1	4	2	0	0	0	0	0	0	1
7. Настанени деца в ДДУИ	1	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Настанени деца в ДДФУ	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0	1	0	0	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Видно от таблицата е, че най-голям брой нови случаи по превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 год. за целия наблюдаван период е регистриран в община Стара Загора, като в сравнение с 2011 г., през 2013 г. броя на случаите е значително намалял. През 2011 и 2013 г. са постъпили най-много сигнали за малолетните и непълнолетни, родили дете. Към 2013 г. остава висок и броят на децата, настанени в ДМСГД и ДДЛРГ. Към края на 2013 г. Няма настанени деца в ДДУИ и ДДФУ в община Стара Загора през наблюдавания период.

За 2013 г., в община Казанлък са регистрирани 17 нови случая по превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 год. На база предоставените данни е намалял броя на настанените от отдел „Закрила на детето” при ДСП- Казанлък деца в ДМСГД „Мария Луиза” – с. Бузовград. Причината за това е свързана с процеса на деинституционализацията и активна социална работа по превенция на изоставянето от страна на служителите на ОЗД, насочена към подкрепа на родителите. Като важна причина е изтъкната и добрата координация с институциите, имащи отношение към децата, като например с Родилно отделение към МБАЛ-Казанлък.

В община Раднево, едно дете е изведено от специализираната институция „Дом за деца лишени от родителска грижа”, с. Асеновец и е настанено в ЦНСТ – Раднево считано от 04.01.2011 г. Капацитетът на услугата е зает към настоящия момент. На територията на община Раднево има две изоставени деца, които са настанени в специализирани институции.

Видно от доклада на община Чирпан е, че в ЦОП Чирпан е изградена мрежа от дейности, обхващащи проблемите на децата до 18 годишна възраст с цел подкрепа за личностно съзряване и изграждане на самостоятелни умения. Капацитетът му е 60 души, а целевата група са деца от 0 до 18 год. и техните семейства. Деца в риск и техните семейства от община Братя Даскалови, посещават ЦОП – гр. Чирпан, като транспортните разходи са за сметка на община Братя Даскалови.

Видно от посочените данни в таблицата по-горе е, че в община Мъглиж броят на децата в риск е устойчив.

○ Мярка 1.1.1. Комплексна програма за първична превенция на изоставянето.

По отношение превенцията на изоставянето към момента на територията на община Стара Загора функционират:

- На ниво първична превенция – здравни медиатори към СНЦ „Свят без граници“, които работят на терен;
- На ниво родилен дом - социален работник от О „ЗД“;

- На ниво интервенция - звено „Майка и бебе“ към КСУДС - Стара Загора: 24-часова услуга и мобилен екип към ЦОП/КСУДС - Стара Загора, който работи и предоставя услуги на терен;

- На ниво последваща подкрепа – екип „Работа със семейството“ към ЦОП/КСУДС.

От 2008 година гореизброените структури функционират и си взаимодействат под координацията на Отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално Подпомагане“ Стара Загора.

В ДМСГД – с. Бузовград са настанени голяма част деца с увреждания от цялата страна. По-голямата част от тях не поддържат връзка със семействата си. Децата са вписани в Регистър за деца, подлежащи на пълно осиновяване, воден в РДСП- Стара Загора, но това е почти невъзможно, предвид тежките им и множествени увреждания. За тези деца алтернативата е развитие на социалните услуги в общността – ЦНСТ. Заложено в стратегията на община Гълъбово е да се разработи Програма за ранна превенция на деца (за деца от 0-3 години), включително на новородени деца на ниво родилен дом, като част от дейностите на предвидения за разкриване през 2012 г. ЦОП. Към края на 2013 г. услугата не е разкрита. В общините Чирпан, Раднево и Гурково също няма разкрита Програма за първична превенция на изоставянето към 2013 г. и предстои да бъдат разработени такива от ЦОП. Мерките по превенция на изоставянето за община Павел баня към момента се осъществяват от Отдел „Закрила на детето“ при ДСП- Казанлък.

○ **Мярка 1.1.2. Развитие на мрежа от ЦОП за превенция на изоставянето и подкрепа на уязвими семейства в област Стара Загора.**

Във връзка с Мярка 1.1.2. в таблицата по-долу са посочени данни за общините, в които са издадени направления или заповеди към ЦОП. В общините Гълъбово, Николаево и Гурково, няма издадени документи по Превенция на изоставянето, Подкрепа на уязвимите семейства и Успешно приключили случаи с предотвратено изоставяне на дете. Най-голям брой издадени направления / заповеди към ЦОП за изследвания период са издавани в община Стара Загора и Чирпан. От таблицата става видно, че в община Братя Даскалови броят на издадените направления / заповеди към ЦОП по Превенция на изоставяне нарастват през последните години. Противоположна тенденция се наблюдава в община Мъглиж, в която е издадена една заповед / направление за Подкрепа на уязвимите семейства през 2010 г. и една за Успешно приключили случаи с предотвратено изоставяне на дете през 2011 г., а през последните години няма издадени заповеди / направления.

Брой издадени направления/заповеди към ЦОП за област Стара Загора

Таблица № 2

Брой издадени направления/заповеди към ЦОП	Брой случаи 2010 /базов индикатор/				Брой нови случаи 2011 г.				Брой нови случаи 2012 г.				Брой нови случаи 2013 г.							
	Стара Загора	Чирпан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Чирпан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Чирпан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Братя Даскалови	Мъглиж	Павел баня	Опан
1. Превенция на изоставяне	17	6	1	0	28	10	9	0	42	15	13	0	25	20	27	0	18	0	2	3
2. Подкрепа на уязвимите семейства	26	4	7	1	34	5	6	0	37	8	2	0	52	15	18	6	13	0	0	0
3. Успешно приключили случаи с предотвратено изоставяне на дете	23	9	1	0	39	9	6	1	16	15	1	0	0	0	18	0	12	0	0	0

○ **Мярка 1.1.3. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца.**

При определени условия, настаняването при близки и роднини чрез мярка за закрила може да осигури устойчива семейна грижа и възможност за трайно решаване на проблема за бъдещето на изоставеното дете. Настаняванията от този тип са алтернатива на институционалната грижа. Акцентът и развитието на услуги от този тип би довело до стесняване на „входа“ на институциите и намаляване на броя на децата, отглеждани в тях. Обръща се и специално внимание и на непълнолетните майки с оглед превенция на изоставянето, изграждане на родителски капацитет и подкрепа, продължаване на образованието и развитие на професионална квалификация, включване на пазара на труда и т.н. Настаняването на деца при близки и роднини е една от формите на споделена грижа в рамките на разширеното семейство и намира все по-широко приложение в област Стара Загора през последните години. При наличие на риск от изоставяне и negliжиране се прилагат основните принципи, заложи в Закона за закрила на детето, а именно децата да се отглеждат в семейна среда.

Данните за Мярка 1.1.3., актуални за общините в област Стара Загора, са поместени в таблицата по-долу.

Настанени деца в семейство на роднини и/или близки за област Стара Загора

Таблица № 3

Децата в риск		Настанени деца в семейство на роднини и/или близки
Брой случаи 2010 /базов индикатор/	Стара Загора	133
	Казанлък	7
	Чирпан	43
	Раднево	7
	Гълъбово	6
	Павел баня	20
	Гурково	25
	Николаево	16
	Опан	-
	Братя Даскалови	7
	Мъглиж	3
Брой нови случаи 2011 г.	Стара Загора	35
	Казанлък	5
	Чирпан	37
	Раднево	23
	Гълъбово	12
	Павел баня	18
	Гурково	25
	Николаево	16
	Опан	-
	Братя Даскалови	9
	Мъглиж	9
Брой нови случаи 2012 г.	Стара Загора	27
	Казанлък	3
	Чирпан	41
	Раднево	20
	Гълъбово	14
	Павел баня	17
	Гурково	24
	Николаево	15
	Опан	-
	Братя Даскалови	7
	Мъглиж	3
Брой нови случаи 2013 г.	Стара Загора	23
	Казанлък	5
	Чирпан	13
	Раднево	11
	Гълъбово	10
	Павел баня	0
	Гурково	3
	Николаево	0
	Опан	0
	Братя Даскалови	7
	Мъглиж	0

В доклада си община Стара Загора посочва, че в работата по случаи на деца в риск, останали без родителска грижа, ОЗД / ДСП – Стара Загора активно проучва възможността за настаняване на децата в семейства на роднини или близки.

Аналогични данни посочва и община Казанлък, а именно при постъпване на сигнали в отдел „Закрила на детето” Казанлък за изоставени деца, се извършва проучване относно възможността те да бъдат настанени в семейства на близки или роднини, с цел да бъдат отглеждани в семейства. Социалните работници от отдел „Закрила на детето” при ДСП – Казанлък извършват проучване относно годността на семействата на близки и роднини, след което се предприемат и мерки за закрила, спрямо децата в риск. След реалното стартиране по предоставяне на социалните услуги от ЦОП, оценката на капацитета на близките и роднините се извършва от специалистите на ЦОП Казанлък.

Общият брой деца, настанени при близки и роднини в община Павел баня е с тенденция на намаляване. Това са преди всичко случаи, които са минали през Отдел закрила на детето и е наложена мярка за закрила. При тези деца е необходима подкрепа на хората, поели грижа за тяхното отглеждане след изоставянето от биологичните им родители. Други констатирани проблеми са: потребностите на децата да получават адекватни грижи и потребностите на роднините и близките да бъдат подкрепяни при предоставяне на грижите за настанените при тях деца. Мерките за преодоляване на тези проблеми предвиждат планиране и разкриване на услугата ЦОП в община Павел баня.

В ДСП – Гълъбово, броят на настанените деца в семейството на близки и роднини през 2010 г., 2011 г. и 2012 г. нараства. От подадените данни е видно, че през 2013 г. са регистрирани 10 нови случая. Сравнително високи стойности се наблюдават в общините Николаево и Гурково. В община Гурково са регистрирани над 20 деца всяка години за периода 2010 – 2012 г.. В община Чирпан броят на регистрираните деца варира от 43 деца за 2010 г. до 13 деца към края на 2013 г. В община Мъглиж се спазва стриктно последователността на прилагане на мерките за закрила, при настаняването на дете извън семейството. Мярка 1.1.3. се прилага, след като се изчерпят всички възможности за оставане на децата в семейна среда. Те приоритетно се настаняват при близки и / или роднини и само в краен случай – в специализирана институция.

○ **Мярка 1.1.4. Услуги в подкрепа на осиновяването.**

В края на отчетния период, по отношение на осиновяванията в област Стара Загора се наблюдава следната картина по отношение броя осиновяванията:

Брой осиновявания в област Стара Загора

Таблица № 4

Национално ниво	2012 г. – 23 деца	2013 г. – 13 деца
Международно ниво	2012 г. – 28 деца	2013 г. – 23 деца

В Наредба № РД-07-7 от 05.10.2010 г. за условията и реда за водене и съхраняване на регистрите за пълно осиновяване, обнародвано в Държавен вестник бр. 82 от 19 Октомври 2010 г. е въведено изискването в хода на социалното проучване, ДСП да извършва обучение или да насочва за обучение осиновяващите към друг доставчик на социални услуги за деца и семейства по програма, утвърдена от министъра на труда и социалната политика. Всички кандидат - осиновители в община Стара Загора са насочвани към ЦОП / КСУДС, а при невъзможност да се сформира група за обучение, то е провеждано от социален работник от ОЗД / ДСП – Стара Загора, който е извършвал проучването.

В община Стара Загора през наблюдавания период са провеждани консултации и обучения на всички кандидат – осиновители като след това е извършената необходима подкрепа и проследяване на осиновители и осиновени деца в следосиновителния период. В община Гълъбово всички семейства са преминали през обучение за кандидат – осиновители. Изведени са данни, че към настоящият момент девет от семействата са осиновили деца и тече двугодишния им период на наблюдение.

В ОЗД Казанлък и ОЗД Павел баня се осъществяват проучвания на кандидат-осиновителите и се дава заключение относно годността им. В доклада на общините е посочено, че се провеждат консултации с осиновителите и се извършва следосиновително наблюдение на детето за период от две години, считано от датата на осиновяване. От ОЗД/ДСП – Казанлък осиновителите са насочвани с направление за ползване на краткосрочна социална услуга – обучение на осиновяващи към КСУДС – Стара Загора.

В община Раднево провеждането на консултации и обучение с кандидат-осиновителите до този момент се е осъществявало от ЦОП – гр. Стара Загора. Подкрепата и проследяването на осиновителите и осиновените деца в следосиновителния период се извършва от отдел „Закрила на детето” /Дирекция СП – гр. Раднево. В община Чирпан тези консултации и обучения се осъществява от ЦОП – гр. Чирпан, а подкрепата и проследяването на осиновителите и осиновените деца в следосиновителния период се извършва от отдел „Закрила на детето” /Дирекция СП – гр. Чирпан. В община Николаево, Мярка 1.1.4. включва съвместни дейности

на структурите за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от СИ и деца в риск от изоставяне.

В община Мъглиж през наблюдавания период са провеждани консултации и обучения на кандидат – осиновители; поддържащи обучения за одобрени кандидат–осиновители и проследяване на осиновители и осиновени деца в следосиновителния период. На територията на общината няма регистрирани приемни семейства. Ограничен е броя на социалните работници в отдел „Закрила на детето”, което е изтъкнато като причина за затрудняване изпълнението на дейностите заложи в нормативната уредба за предоставяне на социалната услуга „Приемна грижа”. В тази връзка отдела е поставен в невъзможност да предостави услуги по обучения на кандидат - осиновители, поддържащо обучение на одобрени кандидати и проследяване на осиновители и осиновени в следосиновителния период.

○ **Мярка 1.1.5. Развитие на Приемната грижа в област Стара Загора.**

Приемни семейства в област Стара Загора

Таблица № 5

Приемни семейства	Брой случаи 2010 /базов индикатор/							Брой нови случаи 2011 г.							Брой нови случаи 2012 г.							Брой нови случаи 2013 г.											
	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Опан	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Опан	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Опан	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Опан	Братя Даскалови	
1.Доброволни приемни семейства	6	0	0	0	0	0	1		6	0	0	1	0	0	1		7	0	0	0	0	0	1		1	0	0	0	0	0	0	0	0
2.Професионални и приемни семейства	11	1	3	0	0	1	0	1	18	1	4	0	1	1	0	1	22	1	5	0	0	1	0	2	5	4	10	1	1	0	0	0	1
ОБЩО	17	1	3	0	0	1	1	1	24	1	4	1	1	1	1	1	29	1	5	0	0	1	1	2	6	4	10	1	1	0	0	0	1

Деца настанени в приемни семейства за област Стара Загора

Таблица № 6

Деца настанени в приемни семейства	Брой случаи 2010 /базов индикатор/							Брой нови случаи 2011 г.							Брой нови случаи 2012 г.							Брой нови случаи 2013 г.										
	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Опан	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Опан	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Опан	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Опан	Братя Даскалови
1.Доброволни и приемни семейства	6	0	0	0	0	0	2	0	7	0	0	1	1	0	2	0	6	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0
2.Професионални приемни семейства	10	1	3	0	0	1	0	1	15	3	4	0	2	1	0	1	18	0	5	0	0	1	0	2	5	6	10	3	8	0	0	1
ОБЩО	16	1	3	0	0	1	2	1	22	3	4	1	3	1	2	1	24	0	5	0	0	1	2	2	6	6	10	3	8	0	0	1

От началото на 2013 година община Стара Загора като партньор на Агенция за социално подпомагане участва в изпълнението на Проект „И аз имам семейство”, финансиран по Схема за безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.2.11 „Приеми ме” на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Проектът е в синхрон с изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България” и е насочен към развитие на приемната грижа като алтернатива на настаняването на децата в специализирани институции.

Видно от предоставената информация, към края на 2013 г., утвърдени от Комисията по приемна грижа към РДСП – Стара Загора са 5 /пет/ професионални приемни семейства. В приемни семейства са настанени 5 деца. Екипът по приемна грижа към община Стара Загора осъществява съвместна работа с кандидати за приемни родители, с утвърдени приемни семейства и със семейства с настанени деца, като извършва консултиране, проучване, обучение и оказва подкрепа по време на целия процес.

В община Казанлък от 2012 г. е регистрирано 1 (едно) дете, което е било настанено в Професионално приемно семейство по проект „И аз имам семейство”. Към края на 2013 г. са регистрирани общо 6 (шест) деца настанени в Професионални приемни семейства по същия проект.

В община Раднево през 2011 г. е изготвен Общински план за популяризиране на приемната грижа. Дейностите, които са реализирани по плана са: 1). Разпространение на

рекламни и информационни материали в ДБТ, ДСП, ЦУИГ при общинска администрация, в социалните услуги, клубове на пенсионера в кв. Гипсово и с. Знаменосец, общинска библиотека и в колектива на ОДЗ № 6; 2). Провеждане на информационна среща с регистрирани безработни лица в ДБТ гр. Раднево, относно представяне на професионална приемна грижа; 3). От месец Юли на билборд се представя видео материал съдържащ полезна информация за приемната грижа; 4). През 2011 г. в Комисията за детето е бил разгледан Доклада на ОЦПГ гр. Стара Загора за първото приемно семейство в община Раднево. След утвърждаването му е настанено и дете; 5). От месец Декември, община Раднево е партньор на АСП по операция „Приеми ме” по ОП РЧР, проект „И аз имам семейство”. Изпълнявайки дейностите по проекта, общината придобива опит в предоставяне на услугата и очакванията са след приключване на проекта да се разполага с капацитет за самостоятелно изпълнение през следващия период.

На територията на ДСП – Гълъбово през 2011 г. е утвърдено едно приемно семейство, като през същата година то е вписано в Регистъра на утвърдените приемни семейства. Служители на ДСП извършват периодични наблюдения, с цел своевременно установяване на състоянието и развитието на децата, както и дали те се отглеждат в благоприятна семейна среда.

Към настоящия момент в община Павел баня със заповед на директора на ДСП - Казанлък има утвърдено едно професионално приемно семейство, в което е настанено едно дете до навършване на 18 годишна възраст. За общините Николаево, Гурково и Мъглиж не са посочени данни за регистрирани деца настанени в Доброволни приемни семейства, нито такива, които са настанени в Професионални приемни семейства за целия изследван период (2010 – 2013 г.).

○ Мярка 1.1.6. Общински и областни програми и мерки за здравна профилактика и семейно планиране.

Всяка учебна година медицинските специалисти в училищата и детските заведения в община Стара Загора, осигуряват нагледна информация за спешните състояния и правилата на действие при възникването им, поставят материалите на видно и достъпно място в детското заведение или училището и обучават ръководството и персонала за оказване на първа помощ. През 2012 г. бяха проведени обучения в лятната превантивна програма на МКБППМН съвместно с Български Червен кръст „Да се храним здравословно” като част от проекта „Здраве в училище”, обучения по превенция на водния травматизъм, по първа психологическа помощ и самопомощ при бедствия и „Основни знания за БЧК и БМЧК”. Експерти и доброволци от БЧК, заедно с обществени възпитатели дадоха знания и нова визия за здравословен и безопасен живот на 112 деца. В три дни през месец юли 2012 г. за

73 деца, които заявиха интерес към темите: „Как да направим партията екологично”, „Питейна вода - качества и контрол”, пътна безопасност бяха проведени обучения в РЗИ. Чрез интерактивни обучения експертите дадоха отговор и модел за ново отговорно поведение в околната среда. С това се затвърди успешното взаимодействие в социално-превантивната работа и РЗИ като потенциално ангажиран партньор в лятната превенция.

По отношение на Мярка 1.1.6., в доклада си община Стара Загора е посочила, че през 2011 г. с решение на Общински съвет – Стара Загора, е приет Правилник за финансово подпомагане на процедури и дейности по асистирана репродукция на съпрузи и лица, живеещи на съпрузески начала, с репродуктивни проблеми, като през 2011 г. са подпомогнати 16 семейства, през 2012 г. – 20 и през 2013 г. – 25 семейства.

С цел разширяване на здравното образование в училище и подготовка за отговорно сексуално поведение, предпазване от ХИВ/СПИН и употреба на наркотици продължават дейностите по Компонент 5 сред ромската общност, Компонент 6 сред проституиращи и Компонент 7 сред младите хора на Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН и ППИ”.

Утвърдено е дългогодишно партньорство на БМЧК, СНЦ „Свят без граници”, СНЦ „Самаряни” и други НПО, КАБКИС, Местен координационен офис по ХИВ/СПИН и МКБППМН за организиране и провеждане на съвместни инициативи по повод 14.02. – Ден на влюбените, Ден в памет на жертвите на СПИН и 01.12 – международен ден, посветен на борбата срещу ХИВ/СПИН.

През 2011 г. е изработена и приета от Общински съвет – Стара Загора, Общинска стратегия за превенция на ХИВ/СПИН и СПИ в Община Стара Загора за периода 2012-2015 година.

По Компонент 5 на програмата през 2011 г. е предоставена здравна информация и консултация за сексуално-преносими инфекции на 3 323 клиента, от които 208 момичета и 3 115 момчета на възраст 12-17г. Организирани са две лидерски групи от типа връстници обучават връстници с общо 18 неформални лидери, 8 от които от град Мъглиж. Компонента се изпълнява на областно ниво. През 2012 г. са обучени 10 доброволци, проведени са 700 изследвания на ХИВ статус и 230 прегледа при дермато-венеролог, раздадени са 36 000 презерватива и 3 800 лубриканти.

През м. Юли – м. Август 2012 г. РЗИ съвместно с ОЗД/ДСП и община Стара Загора организира изследване за ХИВ/СПИН, туберкулоза, сифилис и хепатит на децата над 7 години, настанени в специализираните институции и социалните услуги-резидентен тип в общината във връзка със Заповед № РД-28-114/03.07.2012 г. на министъра на здравеопазването на Република България. В изследването бяха включени близо 100 деца, за

които своевременно от ОЗД бяха издадени становища за извършване на необходимите изследвания.

На 29 и 30 Ноември – по повод Световния ден за борба със СПИН със 104 настанени във ВУИ се проведоха дискусии на тема „Превенция на ХИВ с млади хора” по време на работно посещение. Раздадените информационни материали бяха предоставени от Сдружение „Свят без граници”.

През 2011 г. Сдружение „Свят без граници” продължи изпълнението на дейностите по Компонент 5 на „Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007-2011 г.” сред ромската общност. Екипът реализира дейности по Програмата на областно ниво. Обхванати са 18 деца на възраст от 15 до 18 г., от които 9 са момичета. Ефективно беше партньорството на сдружението със СБАЛПФЗС ЕООД, град Стара Загора. През 2012 г. с превантивно-информационна работа на терен са обхванати 1 970 клиента. На 790 човека, от които 366 рискови е проведен скрининг за туберкулоза. Издирени са 30 контактни на туберкулоза лица, раздадени са 1 202 здравно-образователни материали.

През 2011 г. стартираха дейностите по Компонент 4 „Подобряване на достъпа до превенция и лечение на туберкулозата за групите във висок риск – бежанци и лица, търсещи убежище, имигранти, младежи в риск, инжекционно употребяващи наркотици, лица с алкохолна зависимост” на Програма „Укрепване на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в България” на Министерство на здравеопазването. Екипът акцентира на теренната работа в двата големи ромски квартали „Лозенец” и „Чумлека”, както и ДДЛРГ „Българка”, град Стара Загора. На терен са достигнати общо 543 индивидуални клиента, от които 237 момичета и 306 момчета. От скрининга направен за туберкулоза 23 деца са насочени за изследване. За отчетния период не беше открит положителен случай на туберкулоза и беше установен само 1 случай на латентна туберкулоза. Приоритетна дейност за Сдружение „Свят без граници” през 2011 г. беше Обучение на връстници обучаващи връстници в домове за деца, лишени от родителски грижи. Идентифицирани бяха 9 лидери от ДДЛРГ „Българка”. МКБППМН съвместно със Сдружение „Свят без граници” реализираха обществената кампания „Туберкулозата - когато засегне наш приятел”.

През март и април, по случай международния ден за информираност по проблемите на аутизма - **2 април**, с цел повишаване информираността на обществото относно състоянието „аутизъм” и подобряване качеството на живот на аутистичните личности и техните

семейства, екипът на ЦСРИ организира и проведе информационна кампания „Заедно за нашите деца аутисти“.

Ограничаване разпространението и употребата на психо-активни вещества, чрез осигуряване на ефективна превенция и достъп до здравни и социални услуги беше в основата на дейностите на Общинския съвет по наркотични вещества и Превантивно-информационния център (ПИЦ). През 2012 г. бяха проведени обучения в училищата в град Стара Загора (СОУ „Иван Вазов”, 9 ОУ „Веселин Ханчев”, ГПЧЕ „Ромен Ролан”) за повишаване на информираността на учениците за вредата от злоупотребата с психоактивни вещества чрез консултации на зависими и техните близки; филми, клипове за превенция срещу психоактивните вещества; Създаване на групи за взаимопомощ. Беше проведена Кръгла маса по проблемите с наркотиците в ромската общност и дебат на тема „Проблемите, които създават психоактивните вещества” с участието на ученици от ПМГ „Гео Милев” - гр.Стара Загора.

Проведен бе конкурс на тема „Как ще помогна на приятел, който има проблем с наркотиците” съпроводен с дискусия „Полезните действия и знания, които сме получили по време на проведения конкурс”. За повишаване на информираността се осъществиха срещи с педагогическите съветници и провеждане на разговор за проблемите на подрастващите, свързани с психоактивните вещества и беше проведено обучение на деца от домовете за деца, лишени от родителска грижа.

В община Павел баня бе изготвена Общинска програма за промоция и профилактика на детското здраве /2013 - 2014 г./. Целите заложи в програмата са: подобряване здравето на децата в общината, обхващане на възможно по-голям брой деца при изпълнение на програмата, привличане на родители при изпълнението и осъществяването ѝ. Основните дейности, които са изпълнявани са: организиране на профилактичен преглед на децата от 5 – 8 год. /подготвителни групи в ЦДГ, 1 и 2 клас/; профилактични прегледи на децата от 1 до 12 клас; дейности с цел профилактика на плоскостъпие при най-малките /деца от 10м. до 4 години/; здравно-образователни лекции в общинските училища на :ученици, педагози, родители. Водещо значение има профилактика и лечение на гръбначните изкривявания при подрастващите, профилактика и ранно откриване на проблеми със зрението, профилактика на плоскостъпие при най-малките, превенция на риска от употребата на цигари, алкохол и наркотици в училищата, профилактика на затлъстяването и промоция на здравословното хранене, профилактика за ранно откриване и лечение на зъбния кариес.

Община Гълъбово е предприела кампания по провеждане на беседи с подрастващите и млади хора за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите,

които крие ранната бременност за майката и бебето; за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактика. Общината работи в посока осигуряване на съдействие от страна на здравния медиатор в усилията на личния лекар за обхващане на бременните до четвъртия месец на бременността с регистрация, консултации с лекар - специалист по акушерство и гинекология и своевременно постъпване в лечебно заведение за болнична помощ при раждане. Водеща роля има повишаването на здравните знания и информираността на ромското население - беседи от здравни специалисти и медиатора за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, превенция на ХИВ, СПИН, туберкулоза, хепатит и рак на маточната шийка; стимулиране и обхващане в извънкласни форми на здравно образование за ромските деца – клубове и спортни секции.

Община Братя Даскалови е разработила различни програми и мерки за здравна профилактика: провеждане на информационни беседи и разпространение на рекламни материали в ДЦСХ; провеждане на здравнообразователни кампании в детски градини и училища на тема „Превенция от вирусни заболявания“; разпространяване на материали във връзка с Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата; провеждане на информационна кампания във връзка с Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка – проведена среща с родители на деца до 14 години.

В община Чирпан е бил зает един служител на длъжност „Здравен медиатор“ по проект на „Националната мрежа на здравните медиатори“ до края на 2012 г. и като делегирана дейност от началото на 2013 г. Сред основните му задължения са – разпространяване на рекламни материали в ДБТ, ДСП, в социалните услуги, клубове на пенсионера и др.; провеждане на здравнообразователни кампании за борба със застрашаващи живота на населението болести, вируси и др.; разпространяване на материали във връзка с Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.; разпространяване на материали във връзка с Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка в Република България за периода 2012 – 2016 г.; съдействие при профилактични прегледи на лица и семейства, за констатиране на здравословното им състояние.

В община Раднево, във връзка с профилактиката и промоцията на здравето през изследвания период са предприети редица мероприятия по Национални програми утвърдени от Министерство на здравеопазването. Една от тези програми е Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата за периода 2007 – 2011 г. На 24 Март 2011 г. община Раднево съвместено с НПО „Свят без граници“ е обявила конкурс „Туберкулозата, когато засегне наш приятел“. Целта на кампанията е насочване на общественото мнение към

осигуряване на подкрепяща среда при болни от туберкулоза. През 2012 г. е направена проба манту на 72 лица от кв. Кантона в гр. Раднево. На 24 Март 2012 г. е представена презентация във всички училища в общината. За целта РЗИ е осигурила брошури с информация за заболяването. Друга програма, по която е работено в общината през наблюдавания период е Национална програма за профилактика на оралните заболявания при деца 0-18 г. в България 2009 – 2014 г. Целта на програмата е подобряване на оралното здраве на деца до 18 годишна възраст. От 01.10.2012 г. до 31.12.2012 г. в общината са стартирали дейности по изпълнение на програмата. Поради ограничените средства са обхванати само деца от подготвителните групи на детските заведения и учениците от първи клас – общо 225 деца. На 45 деца са поставени 130 силанта на постоянни шести зъби. Във всички училища са раздадени брошури за деца и родители. Във връзка с Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка в Република България 2012 – 2016 г., в община Раднево са осъществени следните дейности: обучение от РЗИ Стара Загора за информиране на ОПЛ; медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата са участвали в обучение в РЗИ Стара Загора за провеждане на информационна кампания сред ученичките от 6-ти клас и техните родители; провеждане на родителска среща с родителите на 12 годишните момичета от общината. Раздадени са брошури на родителите. От 15.05.2012 г. до 18.05.2012 г. община Раднево се е включила в кампания „Здравословен начин на живот – здравословно кръвно налягане”, която е проведена във всички училища и в кв. Кантона от здравен медиатор. Общината е взела участие и в кампания за артериалната хипертония. Медицинските специалисти от здравните кабинети са информирали родителите, чийто деца са с повишени стойности на кръвното налягане и са ги насочили към личните лекари за консултация. През 2013 г. със средства по общинската програма за превенция и контрол на ХИВ/СПИН, СПИ и туберкулоза са осъществени профилактични прегледи на около 20 жени от ромски произход.

Община Мъглиж е посочила, че във всички детски заведения и училища функционират здравни кабинети, които се обслужват от медицински специалисти. Кабинетите са снабдени с необходимите лекарства за оказване на спешна и неотложна помощ. През месец Януари 2013 г. здравните служители съвместно с експерти от РЗИ Стара Загора са направили анализ на здравословното състояние на децата и учениците от общината. В резултат на това са били набелязани мерки за преодоляване на неблагоприятните фактори, оказващи влияние върху развитието на децата и учениците. През месец Октомври 2013 г. е проведено обучение на медицинските специалисти, работещи в детските и училищни кабинети от лектори на РЗИ Стара Загора. Във всички училища е проведена информационна кампания сред 12 годишните девойки и техните родители относно необходимостта от имунизация срещу рак

на маточната шийка. В резултат на това общината е с най-голям брой направени имунизации в област Стара Загора. През изследвания период, община Мъглиж се е включила в Национална програма за изпълнение на Плана за действие към Здравната стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства. За целта са проведени профилактични педиатрични прегледи на 99 деца в риск от град Мъглиж и село Ягода. Нуждаещите се от лечение деца са насочени за специализирано лечение. През месец Септември 2013 г. в град Мъглиж е проведена информационна и скринингова кампания за оценка и ранна профилактика на остеопороза и свързаните с нея фрактури. По време на кампанията са осъществени информационни беседи и скринингови измервания, насочени към здравословен начин на живот с цел укрепване на мускулите, намаляване на наднорменото тегло, ограничаване риска от падания при възрастните хора и т.н. В изпълнение на Национална програма за изпълнение на Плана за действие към Здравната стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства през месец Октомври 2013 г. са организирани акушеро-гинекологични прегледи в град Мъглиж, село Зимница, село Дъбово. По време на кампанията са прегледани и консултирани 181 жени в риск.

В Констативните доклади на общините Казанлък, Гурково, Опан и Николаево не са посочени Програми и мерки за здравна профилактика и семейно планиране, в които да са взели участие през наблюдавания период.

○ **Мярка 1.1.7. Общински и областни програми/мерки за подкрепа на уязвими семейства за създаване на условия за задържане на детето в семейството.**

От м. Ноември 2010 г. община Стара Загора изпълнява Проект „Подкрепа за достоен живот”, по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG051PO001-5.2.09 „Алтернативи” на Оперативна програма ”Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския социален фонд, за предоставяне социалната услуга „Личен асистент” на хора с трайни увреждания, нуждаещи се от постоянна грижа/обслужване, в т.ч. деца с трайни увреждания, в семейна среда. През 2011 г. социалната услуга „Личен асистент” се предоставя на 18 деца, 2012 г. на 17 деца и за 2013 г. на 17 деца.

През 2013 г. община Стара Загора реализира Проект BG051PO001-5.1.04-0213-C0001 „Помощ в дома за лица с увреждания в община Стара Загора”. Проектът се финансира по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.1.04 „Помощ в дома” по Оперативна програма ”Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. За 2013 г. по

Проекта се предоставя социалната услуга „Личен асистент” на 6 деца с трайни увреждания, в семейна среда.

В община Чирпан, по проект „Подкрепа за достоен живот” в периода от 2011 г. до момента е осигурена грижа за три деца в биологичното им семейство, с тежки физически увреждания. В община Раднево, през 2011 г. по същия проект е осигурена заетост на три майки на длъжност личен асистент.

По отношение на Мярка 1.1.7., в община Гълъбово са проведени множество кампании за информиране на безработни лица от различни групи за възможностите за заетост, включително посредничество и достъп до заетост на лица от семейства в риск. С помощта на представители на ромската общност са предприети дейности по мотивация и активно търсене на работа с цел повишаване на грамотността и мотивиране за повишаване на квалификацията на ромското население. В резултат от предприетите мерки по Програми за заетост са създадени работни места през 2012/13 г. на общо 80 души и е извършено включване на лица в мерки за заетост през 2012/13 г. на 8 лица. По схеми на ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2012/13 г. постигнатите резултати са: по проект „Подкрепа за предприемчивите българи-Компонент I” - 12 души в обучение; по проект „Нов избор-развитие и реализация“(2012/13 г.) - 58 души в обучение и 52 души в заетост; по проект „Ново начало - от образование към заетост“(2012) – 6 души в заетост; по проект „Подкрепа за заетост“(2012/13) – 25 души в заетост и по проект „Нова възможност за заетост“(2012) - 25 души в заетост. В община Гълъбово се предоставя и услугата „Личен асистент” на деца с увреждания. В това число за 2011 г. - 3 деца; за 2012 г. - 5 деца и за 2013 г. – 10 деца.

Във връзка с горепосочената Мярка, в община Павел баня е приета Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства /2012-2015 г./. Основните дейности включени в стратегията са: включване на децата и учениците от ромски произход в извънкласни и извънучилищни форми на обучение към школата по интереси; обхващане на учениците, намиращи се в неравностойно положение, в полуинтернатни форми на обучение; подпомагане на социално слабите деца и ученици с учебници, учебни помагала и пособия; ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми; запазване на съществуващите учебните заведения във всяко населено място в общината, с цел пълен обхват на децата и учениците от ромски произход.

По проект „Подкрепа за достоен живот” в периода от 2011 до момента, в община Братя Даскалови е осигурена грижата за девет деца с тежки физически увреждания в биологичното им семейство.

В община Мъглиж е сформиран екип, който се е включил като партньор в проект „Усъвършенстване на социалните услуги в общността по ранна интервенция при деца с ментални проблеми” на Гражданско сдружение „Алтернатива 55” град Стара Загора. Основната задача, която се осъществява от екипа е консултиране и насочване на нуждаещите се родители и деца към специалисти за ранна диагностика и лечение.

В община Николаево са осъществявани програми за Превенция на всички форми на насилие над и от деца на територията на общината и Превенция на отклоняващо се и рисково поведение и подкрепа за преодоляване на последиците от него при деца и младежи. Дейностите включват създаване на система от мерки за превенция на насилието над деца чрез развиване на техните умения за себеотстояване и защита. Организиран са извънкласни занимания и дейности за деца с отклоняващо се поведение, образователни програми за опасностите и последиците от употребата на наркотици и алкохол, тютюнопушене, рисково сексуално поведение и др. В училищата са проведени беседи на темите „Тютюнопушенето – враг на човека”, „Не на наркотиците”, „Вредата от алкохола” и други.

Специфична цел 1.2. Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството.

Деца с увреждания от семейна среда	Брой случаи 2010 /базов индикатор/											Брой нови случаи 2011 г.										Брой нови случаи 2012 г.										Брой нови случаи 2013 г.												
	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж
1. Деца с физически увреждания	452	39	35	39	23	17	5	3	-	7	18	63	19	36	40	25	25	5	4	-	9	17	54	25	36	49	29	25	5	7	-	11	10	569	26	6	27	40	7	14	6	5	3	40
2. Деца с множествени увреждания	85	135	5	7	9	6	17	1	-	5	18	32	112	4	6	10	10	18	1	-	6	24	34	115	6	8	10	10	17	2	-	9	20	151	140	65	13	2	26	19	19	4	9	9
3. Деца с умствена изостаналост	104	38	3	4	1	3	3	3	-	4	7	18	19	3	4	2	5	3	3	-	5	8	26	21	3	4	1	4	3	3	-	6	8	148	8	12	6	4	2	4	3	2	4	4
4. Деца с психични заболявания / разстройства	14	29	4	4	2	3	0	0	-	5	3	0	23	4	4	2	3	0	0	-	6	3	0	28	4	3	2	3	0	0	-	7	3	14	8	11	2	4	3	0	0	0	5	4
ОБЩО	655	241	47	54	35	29	25	7	-	21	46	113	173	47	54	39	43	26	8	-	26	52	114	189	49	64	42	42	25	12	-	33	41	882	182	94	48	50	38	37	28	11	21	57

○ **Мярка 1.2.1. Развиване на ЦСРИ за осигуряване на качествена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства.**

През 2011 г. в гр. Стара Загора е разкрит и функционира като финансирана от държавата дейност Център за социална рехабилитация и интеграция за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства, с капацитет 20 места. Центърът е възложен за управление на ГС „Алтернатива 55” – Стара Загора, съгласно договор на община Стара Загора. Екипът на ЦСРИ работи по развиване на умения и опит по прилагане на Програма за ранна интервенция. През 2011 г. екипът премина теоретично и практическо обучение за прилагане Програмата чрез домашни посещения и при установен проблем- за работа с деца с участие на сдружението като партньор в проект на Фондация” Карин дом”-Варна. През 2012г. година продължи участието на членове на екипа в надграждащо обучение по ранна интервенция чрез участие в Национална практическа конференция през м.май в София, в тридневен семинар във Варна и вътрешно обучение на екипа. През 2012 г. услуга за ранна интервенция е предоставена на 4 деца в рамките на услугите на ЦСРИ.

През 2012 г. са проведени социални и психологически консултации с **44 родители на нови** за ЦСРИ деца. На родителите са предоставени изготвени листовки с информация за предоставяните услуги в ЦСРИ. С всички родители на деца, посещаващи ЦСРИ се провеждат срещи за социално консултиране, **текущо консултиране** за напредъка и проблемите в работата с детето; консултиране относно преглед на плана за работа с детето и консултиране по заявен проблем - през годината са проведени общо **430** консултации. С родителите на всички деца са проведени **срещи за обсъждане на плана** за работа на детето, с представител на ОЗД и екипа на ЦСРИ. През 2012г. са проведени **23 общи** инициативи, от които 1 занятие в група за самопомощ, 4 обучения и информационни срещи, родителски срещи по организация на услугите и общи инициативи на Центъра, 3 ателиета за изработване на художествени предмети и др.

ЦСРИДУ е социална услуга, която на територията на община Казанлък се предоставя от СНЦ "Бъдеще за деца с увреждания". Финансирането се осъществява по проекти, частно и фирмено дарителство. Липсата на устойчив бюджет е посочена като причина за намаляване обема на предоставяните услуги и съответно намаляване броя на потребителите. Услугата няма устойчивост и предстои дейността да бъде прекратена.

В доклада си община Раднево посочва, че ЦСРИ представлява съвкупност от социални услуги, свързани с извършване на медицинска, социална, психологична и логопедична рехабилитация, социални консултации, трудотерапия, организиране на свободното време и

медицинско наблюдение. ЦСРИ Раднево разполага 40 места и численост на персонала 8 лица, които работят с лица и деца с увреждания, както и с временно нетрудоспособни и деца насочени от ОЗД като работата с деца е съобразена с Наредбата за стандарти и критерии за социални услуги за деца. Община Чирпан предвижда, разкриване на ЦСРИ да се осъществи в рамките на следващата календарна година. В община Гълъбово е планиран ЦСРИ (2014 г.) за възрастни като към настоящия момент дейностите се извършват в съществуващия ДЦДМУ.

○ **Мярка 1.2.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова грижа, и заместваща грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда.**

Дейностите по тази мярка включват:

- развитие на дневни центрове като самостоятелна услуга или като част от ЦСРИ, при което да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят;
- интеграция на деца с увреждания в масови ясли и детски градини – включително тяхното адаптиране, осигуряване на транспорт, както и да се анализират възможностите за алтернативна услуга в детска градина за почасово гледане на деца с увреждания. Възможно е, с тези дейности да се ангажират местни доброволци.

Брой издадени направления/заповеди към услуги в общността

Таблица № 8

Брой издадени направления/заповеди и към услуги в общността	Брой случаи 2010 /базов индикатор/									Брой нови случаи 2011 г.									Брой нови случаи 2012 г.									Брой нови случаи 2013 г.								
	Стара Загора	Казанлък	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Николаево	Чирпан	Мъглиж	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Николаево	Чирпан	Мъглиж	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Николаево	Чирпан	Мъглиж	Братя Даскалови	Стара Загора	Казанлък	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Николаево	Чирпан	Опан	Братя Даскалови
1. ДЦДУ	27	9	1	20	0	0	-	1	-	13	6	1	21	1	0	-	0	-	6	25	1	35	2	0	-	0	-	21	26	1	23	0	0	0	0	0
2. ЦОП	248	0	0	0	0	0	40	0	5	123	0	0	3	0	0	51	0	9	204	0	0	4	0	2	55	0	32	77	33	6	2	2	0	45	3	31
3. ЦСРИ	0	0	12	0	0	0	-	0	0	20	0	34	0	0	0	-	0	0	7	0	26	0	0	0	-	0	0	5	0	44	0	0	0	0	0	0
4. СУПЦ	12	0	0	0	0	0	-	0	0	4	0	0	0	0	0	-	0	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	1

В община Стара Загора активно се използват възможностите на социалните услуги в общността. Всяка година нараства броя на подаваните сигнали за деца в риск, както и броя на заявките за психологическо консултиране на деца и семейства и психологическа работа с деца,

настанени в ДДУИ. Община Стара Загора разполага с Дневният център за деца и младежи с увреждания - гр. Стара Загора, чийто ползватели са деца и младежи от 3 до 25 годишна възраст с умствени и физически увреждания. Центърът разполага със собствен специализиран транспорт. Функционира като държавно делегирана дейност и се управлява от община Стара Загора. Услугите, които той предоставя са: превенция на изоставянето консултиране; дневна грижа; постоянна грижа; рехабилитация; терапия; ориентиране; информиране и обучение; груповата работа; работа с родителите; помощ в домакинството; образование/обучение; физиотерапия, водолечение, работа в сензорна зала, психомоторно развитие, арттерапия, монтезори терапия, логопедична помощ и медицински грижи.

Центърът за обществена подкрепа – Стара Загора обслужва клиенти от ниво първична превенция, ранна и последваща интервенция, до реинтеграция и след реинтеграционна подкрепа. Подкрепата за рисковите групи – за децата и техните семейства се осъществяват не само в самата сградата на ЦОП, но и на терен. През 2012 г. в Центъра е работено общо с 248 случая. По тях са издадени от Д“СП“ общо 174 направления, от които 133 – за дългосрочни услуги, а 41 – за краткосрочни услуги. По 61 случая на деца е работено без направление, с директно договаряне. По други 3 случая са издадени заповеди за ползване на социални услуги. През 2012г. със Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е увеличен капацитета на Център за обществена подкрепа – Стара Загора от 60 на 80 места.

ЦСРИ „Алтернатива“ предоставя услуги като делегирана държавна дейност от юни 2011 г. От разкриване на дейността до края на 2012 г. към центъра са се обърнали за 2011 година - общо 43 деца, от тях 22 с направление от ОЗД и 72 деца за 2012 година, от тях 28 с направление от ОЗД – всичко 115 семейства, при годишен капацитет 20.

Освен това община Стара Загора изпълнява Проект „Изграждане на Общностен център за социална подкрепа в град Стара Загора“ финансиран от Международната банка за възстановяване и развитие по Проект „Социално включване“ на МТСП. Проектът цели превенция на социалното изключване и намаляване на бедността сред децата чрез инвестиции в ранното детско развитие. Чрез подобряване на готовността на децата за включване в образователната система и подкрепата за формиране на родителски умения сред уязвимите групи родители, се цели да се ограничи и предаването на бедността между поколенията. Проектът включва изграждане на Общностен център, където ще се предоставя пакет от интегрирани услуги /социални, здравни, услуги за предучилищна подготовка и др./ и услуги за грижи за деца на родителите и децата от уязвими групи, както и за деца с увреждания и техните семейства. Те са разделени в две групи с оглед възрастта на целевите групи деца – услуги за родители и семейства на деца до 3 годишна възраст и услуги за деца от 3 до 7 годишна възраст.

В доклада си община Гълъбово посочва, че услугите в ДЦДМУ Гълъбово са предоставяни от високо квалифицирани специалисти – логопед, психолог, социален работник, рехабилитатор, педагог, медицински специалист. Служителите преминават и участват в надграждащи обучения, семинари, конференции за работа с родители, за работа с деца от аутистичния спектър, за провеждане на арт-терапия, за провеждане на сензорна терапия. Община Гълъбово посочва, че към настоящия момент пет деца са на индивидуална форма на обучение, а 6 посещават масово училище. В Дневен център е осигурена възможност с тях да работи и ресурсен учител – услугите му ползват 8 деца. По данни на ДСП – Гълъбово на територията на общината се отглеждат още пет деца с увреждания, които биха могли да ползват услугите на центъра. Веднъж годишно, на база предоставена информация от ДСП, служители на общината провеждат срещи – разговори с родителите на тези деца. Всички деца, които са в учебна възраст са интегрирани, като част от тях посещават училище, а други са на индивидуална форма на обучение, което се провежда в центъра.

Община Мъглиж посочва, че за изследвания период е издадена едно направление/заповед към услуги в общността през 2010 г.

○ **Мярка 1.2.3. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството.**

Социалните услуги в подкрепа на родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството в община Стара Загора се предоставят в Център за обществена подкрепа, Център за социална рехабилитация и интеграция на деца с увреждания „Алтернатива” и Дневен център за деца и младежи с увреждания в гр. Стара Загора.

Съгласно Правилника за реда, начина и условията за отпускане на финансови помощи на граждани, от бюджета на община Чирпан са били подпомогнати деца с увреждания, с финансови средства спрямо техните нужди. Във връзка със същия Правилник, от бюджета на община Раднево са подпомогнати 4 деца с общо 3 500 лв. за 2011 г.; 5 деца с общо 4 180 лв. за 2012 г. и 2 деца с общо 3600 лв. за периода до м. Юни 2013 г. С решение на Общински съвет, децата с увреждания в община Раднево ползват безплатна храна, която им се доставя до дома, предоставена от Домашен социален патронаж. Услугите на ЦСРИ са използвани от общо 44 деца с направление от Д „СП”, насочвани от ОЗД.

Община Павел баня не посочва социални услуги за подкрепа на родители и семейства на деца с увреждания. Разчита се на работа от страна на социални работници от ОЗД, специалисти в детски и учебни заведения. Там където децата са включени в различни Национални или Оперативни програми и проекти предоставящи социални услуги в домашна среда,

консултирането на родителите се осъществява от специалистите включени в екипите управляващи съответните проекти. **Социална услуга „Личен асистент”** - има за цел да подобри качеството на живот на децата с увреждания чрез удовлетворяване на индивидуалните им потребности от подкрепа и грижи. В община Павел баня услугата се предоставя през периода 2011 – 2013 г. по ОП „РЧР” Проект, „Подкрепа за достоен живот” на 2 деца и по НП „АХУ” на 3 деца.

От бюджета на община Братя Даскалови са отпуснати финансови помощи за транспорт на децата до ЦОП – гр. Чирпан.

За периода 2010 – 2013 г. в община Николаево е предоставяна услугата „Социален асистент” на 2 деца с увреждания по проект „Помощ в дома”. Предоставянето на тази услуга стартира през м. Март 2013 г. и ще приключи през м. Февруари 2014 г. Общината изпълнява у проект „Социално включване”.

Община Мъглиж посочва, че към края на 2013 год. от общо 22 деца с увреждания отглеждани в семейна среда, 27 посещават общообразователните училища в общината или Помощно училище интернат ”Д-р Петър Берон” в гр. Мъглиж. Семействата на всичките 22 деца са подпомагани с двоен размер на семейните добавки за деца в размер на 70 лв. по чл.7 ал.8 и с целева помощ в размер на 217 лв. по чл.8д от ЗСПД. Всички семейства се подпомагат и с месечни добавки за социална интеграция в зависимост от увреждането на конкретното дете по ЗИХУ. Седем деца ползват необходимите им МИПС и МИ, отпуснати като целева помощ по чл. 44, ал. 2 от ЗИХУ. В община Мъглиж се реализират няколко програми за деца с увреждания: по НП”АХУ” - 2 деца получават социалната услуга „Личен асистент”; по ОПРЧР „Помощ в дома” - 9 деца получават социалната услуга „Личен асистент”; 2 деца получават услугата „Домашен помощник”; и по ОПРЧР „Алтернативи” - 9 деца получават социалната услуга „Социален асистент”.

Специфична цел 1.3. Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисковото поведение и negliжиране на децата.

○ **Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда.**

По данни на община Стара Загора услугите по Мярка 1.3.1. се предоставят в Център за обществена подкрепа, Звено „Майка и бебе”, МКБППМН и др. Услугите в рамките на ЦОП и ЗМБ за развитие на родителските умения обхващат подкрепата за семейства с деца в риск, за превенция на изоставянето и negliжирането на деца, отглеждани в семейна среда и включват

посредничество, информиране, социални, правни, психологически консултации за уязвими семейства с деца; повишаване на чувствителността – промяна на нагласите и уменията на родителите за стимулиране на ранното детско развитие. От своя страна СНЦ „Свят без граници” предоставя социални услуги в ромската общност, насочени към консултиране и обучение в родителски умения, превенция на ранната женитба и отпадане от училище, и подобряване достъпа до образование. Съгласно чл. 10, ал. 2 на ЗБППМН и препоръките на Националната стратегия за превенция на противообществените прояви, като помощен орган към МКБППМН е създаен Център за превантивна и психолого-консултативна дейност. От 2005 г. до настоящия момент се наблюдава увеличаване обема на извършваните в него дейности, сред които: разработват се програми, осигуряващи нови възможности за организиране свободното време на децата, интеграция на деца с противообществени прояви в тях, прилагат се съвременни психолого-педагогически интервенции и т.н. Едновременно с това са осъществявани консултации на родители, съдействие на семейства на деца, поставени под контрола на обществените възпитатели за намиране на адекватен родителски подход, като при нужда допълнително са консултирани и насочвани към юрист, педагог или психолог, семейства с осиновени деца, които са с изявено арогантно и рисково поведение са включени в програмата за осиновители към Центъра по превенция. Центърът за превантивна и психолого-консултативна дейност предлага консултации на деца, родители и всички нуждаещи се от помощ и знания за девиациите в поведението на подрастващите и начините за справяне с тях. Консултанти са секретарят, специалистът, обществените възпитатели - психолози, педагози и медицинско лице. В него функционира приемната на обществените възпитатели. В зависимост от потребностите на деца, родители или други лица, потърсили съдействие се насочват към подходящите консултанти. На същият принцип работят изнесените приемни в с. Дълбоки, с. Калояновец, с. Братя Кунчеви и административно бюро в ромския кв. „Лозенец”.

Общините Чирпан и Раднево посочват, че по Мярка 1.3.1. Местна комисия подпомага родителите на деца с асоциално поведение, най-често под формата на индивидуални или групови консултации. Провеждани са срещи на МКБППМН или в Консултативен кабинет. Чрез индивидуална работа се оказва подкрепа на родители преди и след освобождаването на децата им от ВУИ или Поправителен дом, като децата се насочват към продължаване на образованието си. Родителите се подпомагат и при набавяне на документи необходими за продължаване на образованието на децата. При финансови затруднения на семействата, община Раднево съдейства за преместване на детето от училище в друго населено място, в такова което се намира в града или селото, където детето живее. Най-голям брой родители, потърсили помощ от МКБППМН в Раднево, са се нуждаели от социална подкрепа. През изминалата година МКБППМН е подпомогнала общо 21 родители.

○ **Мярка 1.3.2. Програми за превенция на рисково поведение при деца и младежи.**

С оглед превенция на рисково поведение при деца и младежи, община Стара Загора работи по програмата за „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН“ на Министерството на здравеопазването, финансирана от Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария. МКБППМН и Центърът за превантивна и психолого-консултативна дейност към община Стара Загора са реализирали програма „ВАКАНЦИЯ 2013“. През месец Юли 2013 година, под контрола на членовете и обществените възпитатели, съвместно с експерти от институции и организации, работещи с деца и за деца, 26 партньори, са създали нови разнообразни инициативи на деца от Стара Загора. През 2010 г. в гр. Стара Загора е открит Превантивно информационен център по зависимости. Дейността на центъра е свързана с разработването и действието на програмите за превантивна, информативна, консултативна, арттерапевтична дейност сред различните целеви групи като алтернативни форми за осмисляне на свободното време на младите хора.

Един от приоритетите в дейността на МКБППМН в община Казанлък през 2013 е популяризирането на Консултативният кабинет. Основната му функция е осъществяване на консултативна, корекционно-възпитателна дейност на деца от 8 до 18-годишна възраст и на техните родители, както и дейности по програми, свързани с превенцията на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Кабинетът функционира от 2012 г., като консултативната му практика се развива и към настоящия момент. В него се консултират лицата с наложени мерки по чл.13, ал.1, т.3 – четири случая /проведени 60 срещи/; помощ и подкрепа на граждани, които са дошли доброволно – пет случая /проведени над 20 срещи/; професионална помощ за превенция на деца насочени от различни институции – един случай.

Във връзка с Мярка 1.3.2., училищни проекти по национални и европейски програми посочени като реализирани в доклада на община Гълъбово са: НП „Участвам и променям“- Проект „На училище без отсъствия“; НП УСПЕХ, Проект „Намаляване отпадането на ромските ученици“ на ЦМДТ „Амалипе“; Програма „Коменски“ - Проект „Здрава Европа, щастлива Европа“; Проект „Подобряване качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“; Училищни СИП: „Журналистика“, „Опазване на околната среда“, „Фолклор на етносите“; във всички училища се работи по Проект на МОН - „Механизъм за противодействие на училищния тормоз“; Проекти на инфоцентър Ей И Ес-Гълъбово - „Кариерно развитие и ориентиране“, „Забавна география за деца“, курс по английски език, компютърен курс за младежи. Информационно-образователен център библиотека при Дом на културата Гълъбово - курс за начални компютърни умения, занимания по интереси за деца и младежи по време на ваканциите. Проведените училищни

кампании в общината са: безопасност на движението, анти спин, превенция на туберкулозата, тютюнопушене и упойващи вещества.

В община Гурково е приета от Общински съвет – Гурково, Общинска програма за закрила на детето за 2013 г. с Решение № 271 от 23.05.2013 г. Изградена е МКБППМНП, която работи по превенция на децата от противообществени прояви. Трима обществени възпитатели работят с деца и ученици застрашени или извършили противообществени постъпки.

Дейностите по превенция на рисково поведение в община Павел баня се осъществяват от МКБППМН, обществените възпитатели в общината, социалните работници от ОЗД. Провеждани са информационни беседи по въпроси, които целят да опазят физическото и психическото здраве на подрастващите. Такива са: „Рисково сексуално поведение” – приблизително 70 деца за 2013 г., „Превенция трафик на хора” – приблизително 80 деца за 2013 г., „Моето първо работно място”- приблизително 50 деца за 2013 г., „Безопасен интернет” – приблизително 50 деца за 2013г., „Безопасност на движението” – приблизително 60 деца за 2013 г. Комисията оказва съдействие на деца застрашени от отпадане от училище – за 2 години приблизително 30 деца. МК и обществените възпитатели са провели индивидуални консултации на деца и семейства (за 2011 г. – 17 семейства; за 2012 г. – 12 семейства), които срещат затруднение при възпитанието и комуникацията със своите деца. В училищата в общината се работи по различни образователни програми и проекти за превенция на рисково поведение. Проекти по ОР „РЧР” BG051PO001-3.1.06 Подобряване на качеството на образованието в средишните училища, чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес, BG051PO001-4.2-05 „Да направим училището привлекателно за младите хора” УСПЕХ, BG051PO001-3.3.07-0001 „Ученически практики”, Национална програма „На училище без отсъствия” Мярка „Без отсъствия”, Фондация „Америка за България” Превенция на отпадането на ромски ученици. Реализирани са съвместни програми с Център за междуетнически диалог и толерантност /ЦМДТ/ „АМАЛИПЕ” и СОУ „Христо Ботев” гр.Павел баня. Целта е превенция на отпадане на ученици от ромски произход от училище (взаимни визити на ученици и награди на изявили се такива). По училища са проведени беседи на теми, заложи в планове за превантивна работа през учебната година, които теми са съобразени с изискванията на средата и наболели социални проблеми. Извършени са презентации за ”Вредата от тютюнопушенето и употребата на наркотици”. Медицинските специалисти във всички училища на община Павел баня са провели здравни беседи по предварително изготвен план с цел превенция и профилактика на зависимостите в училищна възраст. При това са обхванати учениците от 5 до 12 клас. Отбелязани са и Световните дни за борба с тютюнопушенето и борба със СПИН като са изработени информационни табла с участието и на ученици, прожектирани са здравнообразователни филми, беседи с въпроси и отговори и др.

В общините Раднево и Чирпан в Консултативния кабинет са провеждани индивидуални срещи и занятия с деца, под възпитателен надзор. Прилагани са възпитателни мерки съгласно чл. 13, ал.1, т.3 от ЗБППМН. МКБППМН към община Чирпан е провела целогодишни информационни кампании с превантивна цел. Предварително насочени от МК към консултативния кабинет в Раднево са 44 деца и 21 родители. През изследвания период община Раднево е взела участие в различни програми – през 2011 г. „Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и СПИН 2008 – 2015 г.”; през 2012 г. „Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и СПИН 2008 – 2015 г.”, в т.ч. и множество анти спин кампании; през 2013 г. Общинска програма за превенция и контрол на ХИВ/СПИН, СПИ и туберкулоза в община Раднево (2013-2015).

През 2013 г. в община Опан са проведени информационни кампании и лекции по проблемни за подрастващите теми. Представители на МКБППМН са осъществили срещи и разговори с родители с цел сътрудничество за постигане на положителни резултати от провежданите консултативни срещи. На тях са се препоръчвали занимания за допълнителна работа в домашни условия, обсъждан се напредъкът от корекционно - възпитателния процес, оказвана е подкрепа на родителите по пътя към социална адаптация на подрастващите, обсъждани се различни методи за организиране на дейностите в семейна обстановка, както и мерки за редуциране на агресивното поведение. Всяка година от изследвания период, Общински съвет Опан в приемал и Общинска програма за закрила на детето, съгласувана с Дирекция Социално подпомагане. Създаден е мултидисциплинарен екип за работа в случаи на деца жертви или в риск от насилие.

○ **Мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите.**

Най-често налаганите възпитателни мерки по ЗБППМН в община Стара Загора са в съответствие с чл. 13, ал. 1 е т. 1 предупреждение, т. 7 - забрана на непълнолетния да се среща и да установява контакти с определени лица. На поставените под надзора, на обществен възпитател, деца в рамките на една година или за шест месеца се дава възможност да са под компетентно и професионално въздействие. Това е предпоставка за трайни позитивни промени. Работата на обществените възпитатели е ориентирана изцяло към правата на детето и прилагане на адекватен индивидуален подход, с подкрепящи мерки за въздействие, които да позволят на детето и семейството да осъзнае своята отговорност. Социално-битовите условия, слаб родителски контрол, липсващи ценностни модели са посочени като основни фактори, които поставят едно дете в риск да извърши престъпление. В този смисъл ролята на обществените възпитатели като орган на местните комисии, извършващ индивидуална корекционно-

възпитателна работа с малолетните и непълнолетните е изключително важна. Съгласно ЗБППМН и Статута на обществения възпитател, те осъществяват следните ангажименти: широкоспектърна дейност - индивидуална корекционно-възпитателна работа; експертно проучват средата и семейството; подпомагат родителите, които срещат затруднения при възпитанието на децата си; предлагат консултации в Центъра по превенция; изнасят лекции и беседи по програма за ранна превенция в училищата; извършват предварителни проучвания по предложения за възпитателни дела; участват в организирани мероприятия през свободното време на децата. В работата си по превенцията на асоциалното поведение и правонарушенията при непълнолетните общественият възпитател съчетава функциите на надзор и контрол. Поставянето под възпитателен надзор е една от най-често прилаганите мерки. Тя има съществен социално-педагогически потенциал и предлага възможности за активна и ранна превенция на рисковете за развитие на асоциално противоправно поведение на децата, изложени на влиянието на криминогенни фактори. С цел да предотвратим противоправни деяния в критични случаи и при опасност за развитието и възпитанието на децата е определян обществен възпитател. В доклада си общината посочва, че между МКБППМН, ИДПС, ОЗД и НПО в общината е създадена ясна организация при работа по случаи на просеци деца и деца джебчии. Родителската безотговорност и липсата на контрол водят до изпадането им в състояние на безнадзорност. В резултат на съвместната работа към настоящият момент в град Стара Загора няма малолетни и непълнолетни лица в трайно безнадзорно състояние.

МКБППМН към община Стара Загора осъществява инициативи с превантивна насоченост, предлага нови програми, както през учебната година, така и свързани с организиране свободното време на учениците, успешно участие и интеграция на деца с противообществени прояви в тях. Във връзка с това е изключително важно сътрудничеството с УКПППУ. Училищните комисии по превенция предлагат на педагогически съвет мерки за ограничаване противообществените прояви на учениците в съответствие с конкретните им деяния и възможностите на училището, решават проблемите на застрашените от отпадане ученици, деца жертва на насилие и такива с проблеми в общуването и училищните изисквания. Дейностите се реализират в тясно сътрудничество с класните ръководители, училищното настоятелство, родителите и при доброто взаимодействие с МКБППМН. МКБППМН от своя страна поддържа устойчиви партньорски отношения с местните НПО и други организации, осъществяващи дейности свързани със закрилата и подкрепата на децата. Ключови партньори са - Български Червен кръст, Сдружение „Свят без граници”, Регионална здравна инспекция, Превантивно-информационен център и Общински съвет по наркотични вещества. През 2013 г. продължават съвместните дейности на Кризисен център „Самарянска къща“, ЦОП и ОЗД – за подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости, както и специализирани програми за работа с

деца извършители на противообществени прояви, насилие, рисково поведение. В Кризисен център „Самарянска къща“ с действаща към него Приемна, настанените деца претърпели насилие или трафик имат възможност да ползват психологическа помощ и подкрепа от специалистите към Сдружение „Самаряни“, както и услугите на социален работник и юридически консултации. Продължават дейностите на Клуб „Феникс“ към Кризисен център „Самарянска къща“ в последваща подкрепа на деца и жени, преживели насилие.

В община Казанлък за 2013 г., през възпитателни дела са преминали значително по-малко на брой деца. Обществените възпитатели са обхванали по-голям брой деца, което допринася за предпазването им от повторна противообществена проява. Видно от доклада на общината е, че нивото на детска престъпност и извършваните противообществени прояви през 2013 г. е значително по-ниско в сравнение с 2011 г. и 2012 г. МКБППМН отчита, че доверието към нея нараства през последната година. Много от общинските училища са потърсили съдействие от екипа обществени възпитатели и от психолога към Консултативния кабинет. Установено е партньорство между училищните комисии и МКБППМН към община Казанлък.

Подкрепата, за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите, в общините Чирпан и Раднево, е осъществявана с помощта на обществените възпитатели. Възпитателният надзор е изпълняван съгласно чл. 13, ал.1, т.5 и съгласно чл. 41 от ЗБППМН. И в двете общини в хода на работата е наблегнато на индивидуалната работа с децата. В 43 от случаите в общините през изминалата година, след поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател, малолетните и непълнолетните не са извършили нови противообществени прояви и престъпления. В община Раднево, един непълнолетен поставен под възпитателен надзор съгласно чл. 13, ал.1, т.5 през 2011 г. и един малолетен, поставен под възпитателен надзор чл. 41, ал. 2 са извършили повторно противообществена проява.

Мерките, които са предприети от МК община Павел баня за социална закрила на малолетните и непълнолетните, нуждаещите от помощ, се ръководят от принципа за най-добрия интерес на детето. Компетентностите на МКБППМН, регламентирани в ЗБППМН, се изразяват в известяване на органи имащи отношение по конкретния случай и оказване на съдействие за осъществяване на мерките по защита на дете, имащо нужда от такава. Не маловажна е функцията и ролята на обществените възпитатели, които работят към МКБППМН община Павел баня, които оказват съдействие и консултират деца и семейства в риск. Възлагани са им случаи на деца встъпили в семейни отношения с връстници, които основно са от ромски произход, предвид традициите на етноса им. Предвид големия брой малолетни и непълнолетни с различен етнически произход, МК е провело обучителен семинар на тема ”Работа в мултиетническа и мултикултурна среда”.

Подкрепата, за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите, в община Братя Даскалови, се осъществява с помощта на обществените възпитатели. В общината работят двама възпитатели като единият разработва превантивни мерки. Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, е разработила план ВАКАНЦИЯ 2013 г.

През изследвания период в община Мъглиж са прилагани - Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция и Координационен механизъм за рефериране и обгрижване на случаи по непридружени деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. За изпълнение на Координационните механизми са били назначени два Мултидисциплинарни екипа на местно ниво. Към Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, с граждански договор е назначен психолог, които работи с деца и ученици с рисково поведение. В община Мъглиж са назначени 6 обществени възпитатели, които полагат възпитателни грижи за 37 ученика.

Специфична цел 1.4. Да се гарантира равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

○ **Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в област Стара Загора.**

В РИО – Стара Загора е създаден регистър на необхванатите деца и ученици в предучилищна и задължителна училищна възраст, който се актуализира всяка година. В общините от област Стара Загора е гарантиран равния достъп на деца от рискови общности и уязвими групи до качествено образование. Обхванати са всички деца подлежащи на задължително предучилищно образование. Осигурен е специализиран транспорт за децата до детски градини и училищата.

В община Гълъбово са обхванати всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст, чрез издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подготовка, изготвен списък на база ГРАО и проследяване на обхванатите деца. Разкрити са необходимия брой подготвителни класове в училище и/или предучилищни групи в детските градини. Осигурен е специализиран транспорт за учениците от всички населени места до училищата.

Извършените дейности по Мярка 1.4.1. от община Павел баня са - издирване на всички деца подлежащи на предучилищна подготовка от учителите, с подкрепата на общината; провеждане на срещи и посещения по домовете от учители и социални работници за

информирани и мотивирани на родителите (в община Павел баня децата на възраст между 5 и 6 години на 100% са обхванати в подготвителни групи, в селата Скобелево и Горно Сахране подготвителните групи са в училищата, а в останалите населени места са в ЦДГ); разкриване на подготвителни класове в училище (с целодневна организация на обучението) и предучилищни групи в детските градини.

На територията на община Братя Даскалови има 7 детски градини и 6 основни училища, при което е гарантиран равния достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование. Обхванати са всички деца подлежащи на задължително предучилищно образование. Осигурен е специализиран транспорт за децата до детските градини и училищата.

Във всички детски градини и училища в община Мъглиж са налични свободни места и могат да бъдат приемани допълнително деца и ученици. Като основен проблем по отношение на Мярка 1.4.1. е посочено, че по-голямата част от децата непостъпили в подготвителна група и първи клас живеят извън страната заедно с родителите си и информацията за тях е малка. Поради това не може да се определи точния брой на необхванатите деца в задължително предучилищно образование.

Необходимо е в съответствие с нормативната уредба в системата на народната просвета да се предприемат мерки от общините в областта за повишаване на обхвата и гарантиране правото на достъп до образование на децата.

○ Мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи.

Фокусът на дейностите по тази мярка е насочен към превенция на отпадане от училище на децата в задължителна за обучение възраст. Различните проекти и дейности са насочени също така към разрешаване на проблема с големия брой отсъствия, ниския успех в училище, относително малкия процент деца от ромски произход, продължаващи своето образование в средни училища (гимназии), неучастието на ромските родители в училищния живот и в училищните структури на управление. Участието на училища от областта надгражда натрупания опит при изучаване на СИП „Фолклор на етносите – ромски фолклор”.

В обособените ромски квартали в община Казанлък са налице фактори като ранно отпадане от училище, ниско образование и квалификация, трайна безработица, липса на достъп до здравни и образователни услуги. Ромските квартали са с най-голям относителен дял на непълнолетни майки, деца настанени в специализирани институции, деца в риск от отпадане от училище. Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори оказва най-силно влияние, когато семейството живее в рамките на собствената компактна

малцинствена група. За да се разбие затворения цикъл е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца.

От 2010 г., всички училища на територията на община Чирпан и община Раднево, работят по НП „На училище без отсъствия”, а две от тях и по НП „С грижа за всеки ученик”. През 2012/2013 г. община Раднево работи по схема „Училищен плод” като през настоящата учебна година работа продължава. В три училища има сформирани групи по СИП „Фолклор на етносите”. Всяка учебна година са планирани извънучилищни дейности. Такива дейности са например клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училища, библиотеки, читалища, ОБЦК „Нончо Воденичаров”.

Основните направления за работа в община Гълъбово са: използване на интерактивни методи на преподаване в училищата; оборудване на компютърни кабинети във всички училища; НП „Участвам и променям“ - Проект „На училище без отсъствия“ се реализира във всички училища, Проект „Намаляване отпадането на ромските ученици“ на ЦМДГ „Амалипе“; Програма „Коменски“- Проект „Здрава Европа, щастлива Европа“; Програма „Учебни визити“ част от хоризонталния проект „Учене през целия живот“ за обучение на учители. Проведени обучения на учители: „Работа с деца в мултиетническа среда“, „Агресията в училище, управление на гнева и контрол на агресивното поведение“, „Повишаване мотивацията за учене на учениците“, „Психология на взаимоотношенията учител-ученик“, „Формиране на предприемачески умения в прогимназиален етап на българските училища“.

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Черна гора, община Братя Даскалови, работи по НП „На училище без отсъствия” и НП „С грижа за всеки ученик”. През учебната 2012/2013 г. училището участва и в НП „Превенция на отпадането на ромски ученици от училище”. Програмата цели намаляване броя на учениците, които отпадат преждевременно от училище, включително работа с ученици и родители.

Дейностите, които община Павел баня е извършила, за да подобри привлекателността на училището са - *включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година* (Школа по изкуствата - музикално, танцово, театрално, изобразително и приложно изкуство и работа по ОП „Развитие на човешките ресурси” BG051PO001-4.2-05 „Да направим училището привлекателно за младите хора” УСПЕХ в ПГ по РХ гр.Павел баня) и *осмисляне на свободното време на децата и младежите през ваканциите* (Ежегодно през летните месеци са организирани обучения по плувни спортове за деца от 7 до 12 г. възраст на минимум 30 деца като през зимните месеци са използвани закритите плувни басейни. Училищното настоятелство на СОУ "Христо Ботев" и читалище "Напред - 1903" организират ежегодно ученическата лятна

читалня, чиято цел е да се ангажира и насочи вниманието на не по-малко от 20 деца през ваканцията към хубавата книга и културни занимания).

В Общинската програма за детето на община Мъглиж, са заложили дейности за превенция на отпадането от училище. В общината се обучават 36 ученика със СОП от подготвени за тази цел педагози, логопеди и психолози.

○ **Мярка 1.4.3. Осигуряване на качествено интегрирано образование за децата с увреждания.**

На територията на областта функционира ресурсен център към РИО на МОН в подкрепа на децата със СОП от различните общини.

По данни на община Стара Загора през учебната 2012/2013г. към интегрирано обучение са насочени 145 деца и ученици. ЕКПО е насочил към обучение в специално училище/детска градина – 27 (двадесет и седем) деца/ученици, от които 12 (дванадесет) за учебната 2012/2013г. и 15 (петнадесет) за учебната 2013/2014г. През последните две години РЦПНОВДУСОП гр. Стара Загора, започва активна работа за преминаване от интегрирано към приобщаващо (включващо) обучение. Във връзка с това са проведени кръгли маси и семинари с учители и неправителствени организации. Едновременно с това в общината работи по проект: „Включващо обучение”, където три пилотни училища (ОУ „Самара”, гр. Стара Загора; СОУ „Екзарх Антим I”, гр. Казанлък и ОУ” Христо Смирненски”, с. Тулово, общ. Мъглиж) работят по нов модел за интегриране на деца и ученици със СОП.

Към общините Чирпан и Раднево са изградени адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и обслужващите звена за деца със СОП. През наблюдавания период са създадени оборудвани кабинети за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП. Предвидени са образователните програми за тези деца според типа увреждане, индивидуалните възможности, потребностите на всяко дете с цел достигане на възможно най-високо образователно ниво. В община Раднево периодично са се провеждали и обучения на всички педагози, работещи с деца с увреждания.

Видно от доклада на община Гълъбово е постигнатия напредък по осигуряване на достъпна среда за децата в масовите училища и детски градини. Изградена е рампа и монтирана стълбищна платформа в СОУ „В. Левски“. В ОДЗ „Радост“ и СДГ „Наталия“, след направено проучване, е разкрита възможност за изграждане на рампа. Община Гълъбово посочва, че интегрираните деца с увреждане в масовите училища за 2012/13 учебна година са 23 ученика и 1 дете в ОДЗ, като те се подкрепят от общо 6 ресурсни учители, за 2013/14 учебна година - 23 ученика и 1 дете в ОДЗ, като те се подкрепят от общо 5 ресурсни учители. Всички деца в учебна възраст са записани на училище.

В община Павел баня са обхванати децата с увреждания от масови детски градини и ясли. Осигурени са места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в масовите детски градини и ясли. Четири деца със специални образователни потребности се обучават в общински детски градини. Интегрирани са 21 деца със СОП с подкрепата на 5 ресурсни учители. Част от педагогическите специалисти са включвани в програми за обучение и квалификация за работа с деца със СОП по проект по ОП „РЧР” „Квалификация на педагогическите специалисти”.

С цел достигане на възможно най-високо образователно ниво за ученици със СОП, в община Братя Даскалови е осигурен ресурсен учител в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Черна гора. На територията на град Мъглиж функционира Помощно училище за глухи деца „Д-р Петър Берон”. Училището предлага пансионно обслужване и към настоящият момент там се обучават 33 деца с увреждания.

○ **Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца.**

По проблемите за приобщаване на родителите роми в училищния живот в община Стара Загора, работи РИО – Стара Загора чрез - обмен на добри практики за преодоляване на ранното отпадане от училище и работа с родителите; включването в националните програми съвместно на ученици и родители; включването на общините и училищните настоятелства от сегрегирани ромски училища в реализиране на съвместни регионални образователни политики по изпълнение на Националната стратегия за интеграция на ромската общност; инициативи на НПО и Ромски организации. По инициатива на РИО – Стара Загора, е проведена среща с кметовете и представители на общински администрации от областта за предприемане на мерки за осигуряване обхвата на учениците в задължителна училищна възраст и предучилищна подготовка.

Училищата на територията на община Чирпан, съвместно с ЦОП Чирпан, работят в сферата на извънкласните дейности чрез сформирани клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство. Подобни извънкласни дейности, съвместно с родители са осъществявани и в община Раднево. През 2012 г. във всички училища и детски градини, съвместно с екипи от специалисти от Дружество „Медидар1” са работили учители, родители и ученици за превенция на конфликти, агресия, управление на гнева.

Във всички училища в община Гълъбово съвместно с родителите са организирани тържества, екскурзии, спортни състезания, благотворителен базар и концерт в СОУ „П. Хилендарски“; ден на безопасността в II ОУ „Хр. Ботев“, спортни състезания в ОУ с. Обручище. В I ОУ „П. Хилендарски“ през учебната 2012/13 г. е основан родителски клуб, при което родители от ромски произход са участвали в обучение в гр. Велико Търново по проект

„Намаляване отпадането на ромските ученици“ на ЦМДГ „Амалипе“, в помощ на училището са работили родители по програма „Коменски“. Детски градини и заведения, съвместно с родителите, са подготвяли и провеждали тържества, благотворителен концерт в ОДЗ „Радост“, есенен карнавал и спортен празник в СДГ „Наталия“. По инициативи и съвместни дейности с родителите, в училищата и детските градини във връзка с изграждането на връзката „училище – деца - родители”.

През 2012 г., ОУ Горно Сахране община Павел баня, започва работа по схема: BG051PO001-4.3.01-0001 „Ограмотяване на възрастни,“ проект „Нов шанс за успех“, при което са заети 14 души, от които 13 са роми. За учебната 2012/2013г. в ПГ по РХ е разкрита вечерна паралелка, в която са записани 23 възрастни с основно образование от ромски произход.

В двете общообразователни училища в гр. Гурково и с. Паничерево са назначени лица от ромски етнос, като помощник – учители, които подпомагат работата по повишаване посещаемостта на учебните заведения, задържането на учениците в училище и овладяването на българския език в началните класове.

В община Братя Даскалови, през наблюдавания период, се е работило за развитие на извънучилищни дейности като клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училищата на територията на общината.

Специфична цел 1.5. Да се трансформират и закрият специализираните институции за деца.

○ Мярка 1.5.1. Разработване на планове за трансформиране и/или закриване на специализираните институции за деца в област Стара Загора през периода 2010 -2015 г.

Специализираните институции за деца функционират единствено на територията на община Стара Загора. За проследявания период не са разработвани планове за трансформиране и/или закриване на институции за деца. Независимо от това от 2011 г. Община Стара Загора е предприела мерки за поетапно намаляване на капацитета на действащите институции за деца. През 2011 г. със Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е намален капацитета на Дом за деца лишени от родителска грижа „Незабравка” от 70 на 45 места. През 2012 г. със Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е намален капацитета на Дом за деца лишени от родителска грижа „Мария Терезия” от 87 на 78 места.

○ Мярка 1.5.2. Развитие на услуги за реинтеграция на децата от СИ в биологичното или разширеното семейство.

Към 2010 г. общо за община Павел баня са настанени 20 деца при близки и роднини. През 2011 г. те са 18, за 2012 г. - 17 и към края на 2013 г. няма данни за деца настанени при близки и роднини. Това са деца, включени в регистрите на ОЗД, за които е наложена мярка за закрила. С предприемането на тази мярка е оказвана подкрепа на цялото семейство.

След стартирането на проект „Детство за всички“, 3 деца с тежки увреждания от община Мъглиж са успешно реинтегрирани в биологичните им семейства - 1 от ДДУИ и 2 от ДМСГД. В края на 2013 г. общо 5 деца от СИ са реинтегрирани в биологичните си семейства и към настоящия момент се този процес се проследява от ОЗД.

○ **Мярка 1.5.3. Широко развитие на Приемната грижа и извеждане на деца от СИ в приемни семейства и в семейства на осиновители.**

От началото на 2013 година община Стара Загора като партньор на Агенция за социално подпомагане участва в изпълнението на Проект „И аз имам семейство“, финансиран по Схема за безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.2.11 „Приеми ме“ на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Проектът е в синхрон с изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България“ и е насочен към развитие на приемната грижа като алтернатива на настаняването на децата в специализирани институции. Към края на 2013 г., утвърдени от Комисията по приемна грижа към РДСП – Стара Загора са 5 /пет/ професионални приемни семейства. За 2013 г. в Доброволни приемни семейства е настанено 1 дете, а в професионално приемно семейство – 5 деца.

От 08.12.2011 г., община Чирпан и община Раднево започват работа по проект „И аз имам семейство“, ОП „РЧР“ 2007 – 2013 г., схема за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001 – 5.2.11 „Приеми ме“. До момента в Чирпан има утвърдени 10 приемни семейства, в които има настанени 10 деца. В Раднево има 1 утвърдено професионално приемно семейство с три настанени деца.

○ **Мярка 1.5.4. Трансформиране и закриване на СИ за деца в област Стара Загора.**

Специализираните институции за деца функционират единствено на територията на община Стара Загора. През 2011 г. със Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е намален капацитета на Дом за деца лишени от родителска грижа „Незабравка“ от 70 на 45 места. През 2012 г. със Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е намален капацитета на Дом за деца лишени от родителска грижа „Мария Терезия“ от 87 на 78 места.

За проследявания период не са трансформирани или закрити СИ за деца. Към настоящия момент продължава работата по проект „Детство за всички“, в резултат на който към 2015 г. се очаква закриването на ДДУИ с. Петрово и ДДУИ с. Сладък кладенец.

Специфична цел 1.6. Да се развият алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда, близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

○ **Мярка 1.6.1. Изграждане на ЦНСТ за извеждане на деца от СИ.**

Община Стара Загора посочва, че е бенефициент по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG161PO001/1.1-12/2011 „Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“, Проект „Деинституционализация на деца в риск посредством изграждане на центрове за настаняване от семеен тип за деца в риск в община Стара Загора“. В резултат на реализацията на проектното предложение ще бъдат изградени 7 /седем/ центъра за настаняване от семеен тип в град Стара Загора, които ще бъдат предназначени за настаняване на деца над 3 години и младежи от ДДУИ – в селата Петрово и Сладък кладенец и деца и младежи на възраст между 3 и 18 години с увреждания от община Стара Загора, настанени към момента в институции, извън територията на общината и областта.

Разкритите социални услуги в общността ДЦДУ и ЦОП са посочени от община Казанлък като показател за провежданата адекватна социална политика и като гарант за успешно провеждане процеса на деинституционализация. На територията на общината не е развита резидентна грижа. Съществуващите социални услуги са насочени към деца с увреждания и техните родители, които са една голяма рискова група. Община Казанлък е бенефициент по проект „Изграждане на три ЦНСТ и едно защитено жилище в гр.Казанлък“ по договор за безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/1.1-12/2011/, схема за безвъзмездна финансова помощ „Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“ по Оперативна програма „РР 2007-2013“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие. В рамките на проекта ще се осигури инфраструктурата, необходима за предоставяне на услуги в общността за деца и младежи с увреждания в гр.Казанлък, съгласно Националната карта на планираните резидентни грижи. Към момента се осъществява строителство на три ЦНСТ с капацитет 12 + 2 деца на възраст до 18 години и едно защитено жилище с капацитет 8 младежи над 18 годишна възраст. С изпълнението на проекта се очаква да се осигури подходяща и ефективна социална инфраструктура, допринасяща за предоставяне на нов вид резидентни услуги в общността, които да заменят институционалната грижа.

Община Казанлък подготвя проектно предложение по схема BG051PO001-5.02.12 „Да не изоставяме нито едно дете“ - Компонент 2 - Разкриване на социални услуги в общността, чиято цел е реализация на устойчив модел за деинституционализация на деца с увреждания, настанени в специализирани институции за деца. С подписване на ДБФП по схемата за проектното предложение, се очаква да бъдат разкрити 3 ЦНСТ и 1 Защитено жилище.

На 28.12.2011 г. в община Чирпан е стартирана работа по проект „Изграждане на ЦНСТ – град Чирпан“. Проектът е с финансова подкрепа на Оперативна програма „РР“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие, в изпълнение на Договор BG161PO001/1.1-12/2011/012. Основната цел на проекта е да се осигури подходяща и ефективна социална инфраструктура, допринасяща за предоставяне на нов вид резидентни и съпътстващи услуги в общността, които да заменят институционалната грижа, чрез изграждане на ЦНСТ в община Чирпан.

През 2011 г. в община Раднево е стартирана работа по проект за изграждане на 1 бр. ЦНСТ за деца с умствени и физически увреждания по схема за безвъзмездна помощ BG161PO001/1.1-12/2011.

○ **Мярка 1.6.2. Трансформиране на ДДЛРГ „Незабравка“, „Т. Попова“, „М. Терезия“ и „Българка“.**

ДДЛРГ „Незабравка“, „Т. Попова“, „М. Терезия“ и „Българка“ функционират единствено на територията на община Стара Загора. За наблюдавания период не е налице трансформиране на някоя от институциите за деца. През 2011 г. със Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е намален капацитета на Дом за деца лишени от родителска грижа „Незабравка“ от 70 на 45 места. През 2012 г. със Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е намален капацитета на Дом за деца лишени от родителска грижа „Мария Терезия“ от 87 на 78 места.

Направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение.

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване/интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи

Хора с увреждания в област Стара Загора по данни на ДСП /ХУСУ/

Таблица № 9

Хора с увреждания в област Стара Загора		Пълнолетни лица с увреждания
Брой случаи 2010 /базов индикатор/	Стара Загора	9478
	Казанлък	3635
	Чирпан	1531
	Раднево	1152
	Гълъбово	579
	Павел баня	715
	Гурково	284
	Николаево	280
	Опан	302
	Братя Даскалови	330
	Мъглиж	669
Брой нови случаи 2011 г.	Стара Загора	9695
	Казанлък	3674
	Чирпан	1960
	Раднево	1150
	Гълъбово	572
	Павел баня	841
	Гурково	287
	Николаево	272
	Опан	216
	Братя Даскалови	397
	Мъглиж	701
Брой нови случаи 2012 г.	Стара Загора	10031
	Казанлък	3743
	Чирпан	1954
	Раднево	1149
	Гълъбово	587
	Павел баня	864
	Гурково	283
	Николаево	282
	Опан	206
	Братя Даскалови	377
	Мъглиж	618
Брой нови случаи 2013 г.	Стара Загора	11187
	Казанлък	3119
	Чирпан	1936
	Раднево	1079
	Гълъбово	630
	Павел баня	867
	Гурково	322
	Николаево	351
	Опан	231
	Братя Даскалови	467
	Мъглиж	558

Общ брой лица с увреждания, ползващи на услуги в общността	Брой случаи 2010 /базов индикатор/										Брой нови случаи 2011 г.										Брой нови случаи 2012 г.										Брой нови случаи 2013 г.													
	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж
1. Личен асистент по НП „АХУ”	21	20	5	3	5	6	2	0	-	5	5	37	11	8	3	6	5	2	1	1	8	5	34	12	9	3	6	2	2	2	1	9	5	51	18	9	8	6	6	1	2	0	6	5
2. ОПРЧР – схема „Алтернатив и”, проект „Подкрепа за достоен живот	0	0	14	0	0	0	0	6	0	1	0	72	136	17	-	24	10	13	14	13	9	12	76	136	15	-	24	11	22	13	10	9	11	80	28	11	29	40	11	45	10	8	39	13
4. ОПРЧР – проект „Помощ в дома”	0	-	61	-	-	-	0	0	0	0	-	0	-	74	-	-	-	0	0	0	0	-	0	-	70	-	-	-	0	0	0	0	87	71	85	91	65	0	26	0	18	38	0	83
5. Дневен център	1	0	0	-	2	3	0	0	-	0	8	61	0	0	-	2	3	0	0	-	0	4	62	0	0	-	2	5	0	0	-	0	33	44	30	0	0	1	25	0	0	0	0	2
6. ЦСРИ	0	0	0	60	0	-	0	0	-	0	-	48	0	0	65	0	-	0	0	-	0	-	31	0	0	64	0	-	0	0	-	0	-	35	0	0	79	0	0	0	0	0	0	0
7. СУПЦ	1	0	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0	0	-	0	-	0	-	-	0	-	3	0	0	-	0	-	0	-	-	0	-	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	

Община Казанлък планира разкриване на ЦВНЛР в зоната за въздействие със социален характер на ИПГВР.

През 2013 г. в община Чирпан е стартирана работа по проект BG051PO001/5.1.04-0148-S0001 „Заедно – за един по-добър живот” с финансовата подкрепа на ОП „РЧР” 2007-2013 г. Чрез проекта се цели да се доразвият предоставяните услуги в Домашен социален патронаж – Чирпан. Предстои реализация и на проект „Заедно за нашето бъдеще – децата на Чирпан” по проект на МТСП за осигуряване на социално включване на уязвими групи.

В община Раднево е реализиран проект „Социални услуги за социално включване в община Раднево – възможност за по-добър живот”, насочен към подобряване качеството на живот и насърчаване на социалното включване на 60 лица, от които с трайни увреждания 47 и 13 самотно живеещи възрастни хора.

По данни, подадена от ДСП гр. Гурково, броят на пълнолетните лица с увреждания, живущи на територията на община Николаево са над 280 лица или това са над 8 % от възрастното население на общината. По информацията отразена в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги – Николаево, броят на хората с увреждания през 2010 г. е 280 лица.

Специфична цел 2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда чрез разкриване на услуги и грижа в общността

○ **Мярка 2.1.1. Подкрепа от ЦСРИ с мобилни екипи и създаване на единен „Областен модел за мобилна социална работа” за всички общини от областта за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на област Стара Загора.**

От 2011 г. ЦСРИ за възрастни хора с психични разстройства „Д-р Правда Ковачева”, гр. Стара Загора (с капацитет 35 места) функционира като делегирана от държавата дейност и с договор е възложена за управление на СНЦ „Здраве и морал” – Стара Загора.

За община Гълъбово мярката предвижда изграждане на ЦСРИ за хора с увреждания в гр. Гълъбово, който да осигурява медицинска и социална рехабилитация, здравни грижи, информация и консултации. Семействата и близките, които полагат грижи за хора с увреждания ще получават в ЦСРИ специализирана подкрепа, информиране и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо). Разкриването и стартирането на дейностите на услугата следва да се осъществи в края на 2015 г. – началото на 2016 г.

През 2011 г. в община Раднево е закупен специализиран микробус за нуждите на хората с увреждания, посещаващи ЦСРИ и предоставянето на социални услуги в селата в общината.

ДСП Раднево работи по НП АХУ, която осигурява грижа за лица и деца с увреждания. Програмата осигурява заетост на безработни лица и е вид превенция на настаняването им в специализирани институции. Спомага се за по-добра интеграция на ползващите услуга „Личен асистент“.

○ **Мярка 2.1.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.**

В рамките на община Стара Загора действат Дневен център за възрастни с ментални увреждания и хронични психически разстройства „Св. Св. Козма и Дамян“, гр. Стара Загора (с капацитет 30 места) и Дневен център за възрастни с ментални с увреждания, гр. Стара Загора (с капацитет 20 места). Едновременно с това се предлагат услуги чрез здравните медиатори. През 2010 г. община Стара Загора стартира изпълнението на Проект „Подкрепа за достоен живот“, по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG051PO001-5.2.09 „Алтернативи“, чрез който Агенцията за социално подпомагане, в партньорство с общината предоставя социалната услуга „Личен асистент“. Потребители са хора с трайни увреждания, нуждаещи се от постоянна грижа / обслужване, в т.ч. деца с трайни увреждания. Към края на 2013 г. по проекта са почасово заети 72 лични асистенти, които се обслужват 74 потребители от девет населени места на общината. През 2013 г. стартират дейности и по изпълнение на Проект „Помощ в дома за лица с увреждания в община Стара Загора“ финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, Приоритетна ос 5: Социално включване и насърчаване на социалната икономика, Област на интервенция 5.1 Подкрепа на социалната икономика, Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.1.04 „Помощ в дома“ съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Проекта има за цел да се приложи нов подход за предоставяне на услуги в домашна среда. По проекта се предоставят три типа услуги - за лична помощ, за социална подкрепа и за помощ при комунално-битови дейности, които оптимално задоволяват потребностите на 56-те потребители. За предоставянето на услугите, са наети 36 безработни лица, като осигурената по този начин заетост ще доведе до подобряване на жизненото им равнище.

Функциониращите на територията на община Казанлък услуги по тази мярка са: Дневен център за стари хора /ДДД/, Социален патронаж /общинска дейност/, Обществена трапезария, Домашен помощник, Личен асистент, Социален асистент /финансирани по ОП “РЧР“/. Общината работи по проект „Подкрепа за достоен живот“, по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG 051PO001-5.2.09 „Алтернативи“, за предоставяне на социалната услуга в общността "Личен асистент". Проектът е стартиран през 2010 г. и ще продължи до 2014 г. Личните асистенти участват в организиране и осъществяване на дейности

осигуряващи задоволяване на ежедневните хигиенно - битови, здравни и социални потребности на потребителя, както и при извършването на административни услуги. Целта на социалната услуга е повишаване качеството на живот. Част от услугите за хора с увреждания се предоставят и от ДСП, чрез НП „АХУ” – дейност „Личен асистент”. Видно от таблицата по-горе за периода от 2010 г. до края на 2013 г. общо 61 лица и деца с трайни увреждания са ползвали услугата Личен асистент.

Съществуващите услуги, в домашна среда за подкрепа ежедневието на хората с увреждания, в община Гълъбово са: Дневен център за деца и младежи с увреждания, Домашен социален патронаж, Обществена трапезария, „Личен асистент“, Клуб на инвалида гр. Гълъбово. Разширен е обхвата на услугите на територията на цялата община (ДСП и общ. трапезария, ДЦДМУ). Предоставяните услуги в рамките на Домашния социален патронаж се разнообразяват най-вече за хората от града. Осигурена е подкрепа на инициативите на Клуба на инвалида. Организиран са посреднически услуги - съдействие и подкрепа за улесняване достъпа до технически средства, консултации, прояви за социално включване на хората с увреждания – посещения на културни събития, екскурзии и участия във фестивали и състезания, обмяна на опит, организиране и провеждане на регионално спортно състезание. Наблюдава се и нараснал интерес към услугата предлагаща домашни грижи за хората с увреждания - личен асистент.

На територията на община Павел баня, Социална услуга „Личен асистент” се реализира по няколко проекта. От ДСП гр.Казанлък, по НП „АХУ” дейност „Личен асистент”, общо 6 лични асистента полагат грижи за дете или възрастен с трайно увреждане за задоволяване на потребностите му.

По проект „Подкрепа за достоен живот – схема „Алтернативи” от 2011 г., община Павел баня в партньорство с АСП е предоставила социалната услуга на 10 потребители, а през 2012 г. и 2013 г. на 11 потребители. Всички те са с тежки увреждания и в невъзможност да водят самостоятелен живот: 6 - възрастни лица, 3 - младежи, 2 - деца. По схема „Помощ в дома” проект ”Взаимопомощ” с период на действие 01.02.2013 - 30.03.2014 г., 15 лични асистента предоставят социалната услуга на 30 лица, като 22 са с увреждания, 10 са възрастни хора с невъзможност за самообслужване. Към „Домашен социален патронаж” от 2011 г. са назначени 4 лица на длъжност санитар по домовете. Ежедневно са обслужвани 21 лица с увреждания. 32% от потребителите на ДСП са с различна степен на трайно намалена работоспособност. **Социалната услуга „Дневен център за стари хора” с. Манолово** представлява комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня и осигурява стимулираща инициативността среда. 21% от потребителите са с различна степен на трайно намалена работоспособност. **Социалната услуга „Обществена трапезария”,** финансирана от Фонд „Социална закрила” - ежедневно в рамките на работните дни 5 лица с

увреждания с минимални пенсии получават топла, безплатна храна, която се доставя в домовете им.

Предоставяните от община Мъглиж социални услуги: Личен асистент по НП „АХУ”, ОПРЧР – проект „Подкрепа за достоен живот”, ОПРЧР – проект „Помощ в дома”, Домашен социален патронаж, Обществена трапезария.

В община Опан най – добре развита социална услуга е „Домашен социален патронаж”. Капацитета му за 2013 г. е 50 места, като през месец Октомври, с решение на Общински съвет Опан, същият е увеличен на 70 места и е обслужвал 49 ползватели от цялата община. Предоставяните услуги са: доставка на храна по домовете на потребителите, услуги по поддържане на лична и битова хигиена, посредничество при извършване на административни, здравни и други услуги, поддържане на социални контакти. С решение на Общински съвет, част от разходите на „Домашен социален патронаж” с. Опан са за сметка на общинския бюджет.

○ Мярка 2.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Община Гълъбово изпълнява съвместно с ДБТ дейности за достъп до доходи и заетост, професионално ориентиране, квалификация и преквалификация, обучение, обучение в практически умения на лица с увреждания с право на работа. В резултат на това са създадени работни места и е осигурена заетост на хора с увреждания за 2012 г. – 8 работни места, за 2013 - 10 работни места по програми и мерки за заетост и обучение.

По Национална програма „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания” община Павел баня е осигурила заетост на безработни лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст, регистрирани в Дирекция „Бюро по труда” за период от 24 месеца. Лицата, работили през 2011 г. са 6, 2012 г. - 1 лице и за 2013 г. - 7 лица. Чрез включването им в програмата е дадена възможност за правилно оценяване потенциала на работниците с увреждания.

През 2011 г. в община Раднево са били заети 18 лица с увреждания, от които по НП „За заетост и професионално обучение” – 2 души и 16 души по чл. 52 от Закона за насърчаване на заетостта.

В изпълнение на чл.99а от Закона за движение по пътищата и на база постъпили молби в община Мъглиж, за периода от 01 януари до 02 декември 2013 г. са издадени 32 карти за паркиране за хора с увреждания, а община Гълъбово е издала за 2013 г. 33 броя карти на същото основание. Те дават право на специални съоръжения за паркиране на определените и

обозначени за тази цел места в цялата страна, както и на територията на Европейския съюз. През 2012 г. и 2013 г. са издадени общо 32 карти.

Специфична цел 2.2. Да се развие алтернативна резидентна грижа от семеен тип за хората с увреждания, настанени в специализирани институции.

Брой лица с увреждания, настанени в специализирани институции	Брой случаи 2010 /базов индикатор/											Брой нови случаи 2011 г.											Брой нови случаи 2012 г.											Брой нови случаи 2013 г.											
	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	
1. С физически увреждания	61	1	4	0	0	0	0	1	-	1	1	42	2	0	0	2	0	1	0	1	0	1	0	47	4	0	2	3	1	0	1	1	0	1	27	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
2. С сензорни увреждания	0	0	1	0	0	0	0	0	-	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. С умствена изостаналост	3	2	1	0	0	0	0	0	-	0	0	18	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	32	1	0	0	0	0	0	0	-	0	0	4	2	2	1	0	0	0	1	0	1	0
4. С психически разстройства	1	1	0	0	0	0	0	0	-	0	0	6	0	0	0	0	0	3	0	-	0	0	0	2	1	0	0	0	0	1	0	-	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. С ментални увреждания и деменция	7	13	2	1	0	4	0	0	-	0	0	8	13	1	0	1	0	0	0	-	1	1	0	7	11	0	0	1	2	0	0	-	0	1	2	54	0	2	0	1	0	0	0	0	0

Брой лица с увреждания, чаканци за настаняване в специализирани институции	Брой случаи 2010 /базов индикатор/											Брой нови случаи 2011 г.											Брой нови случаи 2012 г.											Брой нови случаи 2013 г.											
	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	
1. С физически увреждания	2	1	0	0	0	0	0	0	-	0	0	1	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0
2. С сензорни увреждания	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. С умствена изостаналост	1	2	1	0	0	0	0	1	-	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	3	1	1	2	1	1	0	1	0	2	0	3	4	1	3	1	3	0	0	0	1	1
4. С психически разстройства	1	1	3	1	0	0	0	0	-	0	0	1	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	4	0	1	0	0	0	0	0	4	5	3	3	0	1	0	0	0	0	0
5. С ментални увреждания и деменция	0	13	0	0	0	4	0	0	-	0	0	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	11	1	2	0	2	0	0	0	0	0	1	21	1	0	0	2	0	1	0	0	0

○ **Мярка 2.2.1. Развиване на услугите в съществуващите ДВХФУ и ДВПР, с. Лясково, община Стара Загора и подобряване на качеството на грижите в тях, на Център за временно настаняване за лица.**

В ДВХФУ през 2010г. и 2011г., със средства по Проект „Красива България” е реализиран ремонт на два етапа, включващи демонтаж на дограма и монтиране на нова – външно по фасади (прозорци и врати) и вътрешна – врати; монтиране на оповестителна инсталация; вътрешен ремонт на стаите на домуващите и на коридорите: шпакловане, боядисване, подмяна на подови настилки; ремонт на баните към стаите на настанените лица; подмяна на парапетите на терасите към стаите на настанените лица; обновяване на ел. инсталация; частичен ремонт на покрив; ремонт на кино-залата; ремонт на котелно помещение; ремонт на кухненски блок и на склад хранителни продукти; ремонт на гръмоотводна уредба на главен корпус.

През 2012 г. директорът и социалният работник от ДВХПР „Св. Георги”, с. Лясково са участвали в обучения за повишаване на квалификацията и подобряване на качеството на предоставяните услуги на настанените потребители.

През 2012г. от Община Стара Загора е организирано обучение за специализирания и помощен персонал, работещ в заведенията за социални услуги.

Мярка 2.2.2 Създаване на Център за временно настаняване за лица в риск на територията на област Стара Загора.

Община Стара Загора участва в изпълнението на проект „Център за временно настаняване - преустройство на част от съществуваща сграда в УПИ I, кв. 524, гр. Стара Загора”, финансиран по Проект „Красива България” за извършване на основен ремонт на помещенията. Центърът за временно настаняване за лица в риск на територията на общината е подаден към Агенцията за социално подпомагане за разкриване на социална услуга като делегирана от държавата дейност през 2014 год., с капацитет 15 места.

За създаване на Център за временно настаняване за лица в риск работи община Казанлък. Центърът ще бъде разкрит в зоната за въздействие със социален характер на ИПГВР.

○ **Мярка 2.2.3. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.**

Анализа на постъпилите данни през изследвания период показва, че от 2010 г. /3635 бр. лица с увреждания – базов индикатор/ до края на 2013 г. /3119 бр. лица с увреждания/ се наблюдава намаляване броя на лицата с увреждания в община Казанлък. Тези данни включват

сборна група хора в трудоспособна възраст, които вследствие на заболяванията са придобили увреждане. На територията на общината няма специализирана институция за настаняване на хора с физически увреждания, умствена изостаналост и психични разстройства. Същите се настаняват както извън общината, в същата област, така и на територията на друга област в страната. Нов приоритет е създаването на социално предприятие за трудова заетост на хората с увреждания, заложено в ИПГВР. Защитено жилище за хора с умствена изостаналост „Оптима” с. Овощник, община Казанлък, с капацитет 8 места, оказва съдействие при развиването на умения за водене на самостоятелен начин на живот чрез ограмотяване и обучение, познаване и боравене с паричните знаци, съставяне на собствен бюджет, самостоятелно пазаруване, запознаване с основни държавни и общински институции, осигуряване на заетост - почасова и др.

Община Гълъбово разполага със защитено жилище, находящо се в с. Априлово. То е социална услуга в общността, резидентен тип, в която са настанени пълнолетни лица, които водят относително независим начин на живот, подпомагани от персонала. Постиженията в защитеното жилище са свързани с възстановяване на социални умения и навици, както и трудови умения, участие в живота на местната общност, достъп на лицата до културни средища, до специализирани здравни, социални и други услуги, периодично включване на потребителите в програми за заетост, като се осигурява право на избор по отношение на свободно време, културни интереси, храна, развлечения и спорт.

Специфична цел 2.3. Създаване на условия за реинтеграция на уязвими лица, групи и общности в риск.

○ Мярка 2.3.1. Осигуряване достъп на развитие за етническите общности в неравностойно положение в област Стара Загора.

В община Стара Загора през м. декември 2011 г. Общински съвет с Решение № 32 прие Общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от ромски произход за учебната 2011/12 г. Интегрираното образование на децата и учениците от ромското малцинство от кв. Лозенец през учебната 2011/12 г. обхваща деца от подготвителни групи и ученици от I – VIII кл., обучавани в приемни училища.

На 17 юни 2011 г. беше подписан договор между Министерството на образованието, младежта и науката и Община Стара Загора по спечелен проект „Заедно напред” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, схема „Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система”. Партньор по проекта беше I ОУ „Г.

Бакалов”, където са сформирани 13 клуба по интереси. Продължителността на проекта беше 15 месеца. Работата по изпълнение на проектните дейности продължи през 2012 г. и приключи със заключителен концерт „Балкански пътешественик” на 01.06.2012 г.

През м. ноември 2012 г. Общински съвет Стара Загора с Решение № 490 прие Общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от ромски произход за учебната 2012/13 г. Усилията бяха насочени към извеждане на деца и ученици от кв. Лозенец. На 32 ромски деца от кв. Лозенец бе осигурен транспорт от кв. Лозенец до НУ „Зора”, където бяха записани за новата учебна 2012/2013 г. На децата и учениците е осигурен безплатен обяд и 3 пъти седмично плод по схема „Училищен плод” на Държавен фонд „Земеделие”.

В община Стара Загора е разработен и приет План за действие на община Стара Загора за интегриране на ромите и гражданите в уязвимо социално-икономическо положение (2012-2014), по приоритетите на националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020 г.).

В община Казанлък са създадени условия за приемане на ученици от ромски произход в мултикултурни групи и паралелки. Предприети са дейности за допълнително обучение на деца от ромски произход, които нямат удостоверение за завършена подготвителна група и не говорят добре български език - допълнителна работа с изоставащи ученици през летния сезон, индивидуална работа по време на учебната година. За повишаване качеството на образование в ДГ, в които учат предимно ромски деца е проведен „Етно-фестивал на вятъра” по случай Световния ден на вятъра в с. Шейново, финансиран от община Казанлък и със съдействие на Фондация „Професор Генчо Пиръв”. Чрез тази инициатива е дадена възможност за изява на млади ромски таланти и включването им в различни форми на културни изяви. За част от дейностите, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства, в интеграционна мултикултурна среда са използвани възможностите на ЦМЕДТ „Амалипе. По проект „Добро образование сега – добри възможности в бъдеще“ по ОПРЧР са създадени клубове по интереси, сформирани са групи по свободно избираема подготовка (СИП) в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, игротеки за децата от детските градини. Броят на децата и учениците, интегрирани в образователната система чрез този проект, до настоящия момент е 285. Педагогическите екипи в училищата са изработили Училищни програми за намаляване броя на отсъствията и броя на преждевременно напусналите училище ученици. Осигурен е безплатен транспорт за учениците до 16-годишна възраст от населените места, където няма училища – с. Ясеново, с. Дунавци, с. Долно Изворово, с. Черганово и с. Розово до средищни училища. С училищните автобуси се извозват и деца от ромската махала до с. Овощник и с. Черганово, с цел интеграция в смесени паралелки.

В община Гълъбово здравен медиатор оказва активно съдействие в усилията на личните лекари за обхващане на бременните до четвъртия месец на бременността, консултации с лекари-специалисти по акушерство и гинекология и своевременно постъпване в лечебно заведение за болнична помощ за раждане, при провеждане на беседи с подрастващи и млади хора за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето, за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактиране; издирване на деца без личен лекар; повишаване на здравните знания и информираността на ромското население за вредата от тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, превенция на ХИВ, СПИН, туберкулоза, хепатит и рак на маточната шийка. В резултат на това над 95% от ромските деца имат личен лекар, повишен е броят на регистрираните бременни жени до 4 месец при личен лекар и акушер-гинеколог, над 90% от ражданията се осъществяват в болнични условия, провеждани са множество училищни кампании и беседи на здравни теми.

В община Павел баня е приета двугодишна програма за образователна интеграция на децата от етническите малцинства. Голям брой лица от етническите общности са включвани в оперативни, национални или регионални програми за заетост.

В общините Чирпан, Раднево и Братя Даскалови са разработени годишни планове за действие по приоритетите на националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020 г.).

В община Мъглиж са реализирани няколко проекта със социална насоченост за развитие на етническите общности в неравностойно положение. Такъв е например проект „Нов избор - развитие и реализация” по ОП „Развитие на човешките ресурси” 2007- 2013 г., по който 67 трайно безработни, с ниска образователна квалификация, без професионални умения, с малък или без трудов стаж са придобили професионални умения, посредством участие в три месечен обучителен модул. След това те са назначени по придобитите квалификации като работник по поддръжка на пътищата и озеленител за период от 1 година. 23 души, трайно безработни, с ниска образователна квалификация са преминали обучителен модул и са получили свидетелства с европейски стикери като Спасители при бедствия, аварии и катастрофи. След това те са назначени по придобитата квалификация за период от 1 година. По проект „Подкрепа за заетост” по ОП „Развитие на човешките ресурси” 2007- 2013 г., са включени 35 работника по озеленяване и поддръжка на пътища с продължителност на заетостта 9 месеца. По Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост“ от началото на 2013 г. е осигурена заетост на над 20 работника от цялата община, които почистват канали и речните корита.

○ **Мярка 2.3.2. Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към деца, младежи и възрастни реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение.**

Работата на ПИЦ по зависимости към община Стара Загора е определена като изключително важна, за да може да се затвори кръга от стъпки – превенция, детоксикация, рехабилитация и ресоциализация. Целта е да се достигне до родители, деца, възпитатели, институции, злоупотребяващи и зависими лица. През 2013 г. специалистите от ПИЦ по зависимости са организирали и провели множество мероприятия, кампании, обучения, консултации свързани с намаляването на търсенето, употребата, злоупотребата и зависимостта към психоактивните вещества. Тук е включена и работата на Младежки общински съвет. Той се състои от 15 младежи, които работят заедно с връстниците си по метода „Връстници обучават връстници”, създават собствени превантивно - информационни програми, участва в обучения и др.

Относно Мярка 2.3.2. в община Гълъбово са предприети следните дейности: създадени са условия за равен достъп до качествено образование, обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход, превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми, приобщаване и приемане на родителите-роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот. В резултат на това в общината са постигнати следните резултати: повишаване с 95% на посещаемостта в училищата и детските градини през наблюдавания период; поддържане на малък брой отпаднали деца от училище (3 деца за учебната 2011/12 и 1 ученик за учебната 2012/13 г.); увеличава се броя на децата, обхванати от целодневна организация на учебния ден - брой ПИГ: за 2011/12 уч.г. - 14 и за 2012/13 уч.г. - 16 бр.; увеличаване броя на децата от ромски произход, посещаващи детските градини; успешно преминали курс за ограмотяване възрастни над 16 г- 26 човека; обхванати в самостоятелна форма на обучение - за 2011/12 уч.г. - 109 и за 2012/13 уч.г. - 76 лица; обхванати в задочна форма на професионално обучение възрастни- за 2011/12 уч.г. - 144 и за 2012/13 уч.г. - 173 лица.

През месец Септември 2013 г община Мъглиж съвместно с Кабинета за анонимно и безплатно консултиране и изследване за ХИВ/ СПИН към РЗИ Стара Загора, са организирали изследване на 104 лица по желание. По време на кампанията са дадени насоки за начините на предпазване от ХИВ/СПИН и сексуално предавани инфекции.

Направление 3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот.

Обща цел на направление 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в областта.

Специфична цел 3.1. Развиване на широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна и домашна среда

○ **Мярка 3.1.1. Развиване и разширяване на дейностите в Домашния социален патронаж и обхващане на малките изолирани населени места.**

Видно от доклада на община Стара Загора, Домашен социален патронаж – Стара Загора е социална услуга с капацитет 350 места. Обслужваните лица са лица в пенсионна възраст, самотни възрастни хора, и лицата с трайно намалена работоспособност. Услугите, които се предоставят са приготвяне и ежедневна доставка на топла храна в дома на потребителите. Към момента ДСП обслужва потребители от гр. Стара Загора, с. Могила и с. Малка Верея. Приготвя се храна и за потребителите на социалните услуги в общността – Дневен център за възрастни хора с ментални увреждания и Дневен център за деца с увреждания.

Домашен социален патронаж – Казанлък, обслужва потребители от шест населени места в общината. ДСП е на общинска издръжка и е с капацитет 300 души. Обслужваните лица са в пенсионна възраст, самотни възрастни хора, ветераните от войните, военноинвалидите и лицата с трайно намалена работоспособност. Домашният социален патронаж обслужва възрастни и хора с увреждания в 5 кметства в общината – с. Шейново, гр. Крън, с. Бузовград, с. Розово. Услугите, които се предоставят са приготвяне и ежедневна доставка на топла храна в дома на потребителите, посещение на санитарии по предварително изготвен график, с цел поддържане хигиената в жилището на потребителя, съдействие за покупки на стоки от първа необходимост и лекарства, заплащане на текущите разходи за ел.енергия, вода, топлоенергия, телефон и др.

Домашен социален патронаж – Чирпан обслужва 261 лица, при капацитет от 215. ДСП Чирпан разполага със собствен транспорт, за нуждите на потребителите – 4 бр. автомобила.

В Домашен социален патронаж – Раднево е извършен ремонт на складовите помещения и кухнята, сменена е вентилационната система и е закупена нова готварска печка. Закупен е и нов автомобил за нуждите на ДСП. В град Раднево се обслужват 53 самотни лица, а в селата в общината – 63.

В ДСП - Гълъбово при капацитет 150, има средна годишна заетост 72 за 2011 г. и 75 за 2012 г. Обхванати са всички населени места от община Гълъбово. Плана за развитие на услугата

включва разширяване списъка на дейностите: помощ при поддържане на лична хигиена, помощ в домакинството-почистване, помощ за дребни битови услуги и ремонти, съдействие за пазаруване, плащане на сметки, осигуряване на технически помощни средства; съдействие за достъп до здравни и социални услуги-придружаване, помощ при транспортиране. Разширеният набор от услуги се предоставя най-вече за потребителите от гр. Гълъбово. В рамките на Домашния социален патронаж се извършват посреднически и консултативни услуги.

Най-популярна, с утвърдени традиции в общината Павел баня е услугата Домашен социален патронаж. ДСП предлага комплекс от социални услуги предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна на 200 лица; поддържане и хигиена на жилищните помещения обитавани от ползвателя 30/40 лица; осъществяване на социални контакти – посещение от социални работници 2 пъти седмично на всеки потребител; снабдяване с продукти и материали от първа необходимост 40/50 лица и др. Домашен социален патронаж гр. Павел баня е с капацитет 200 места, и е изцяло запълнен. Обхванати са всички 13 населени места. Потребителите са възрастни хора, лица с увреждания, участници в Отечествената война, военноинвалиди, които не са в състояние да се справят сами със задоволяване на жизнените си потребности. Наблюдава се устойчивост на потребителите на този вид социална услуга.

Домашният социален патронаж в община Гурково е наложила се социална услуга в общността, финансирана от общинския бюджет. ДСП предлага комплекс от дейности и услуги: доставка на храна в дома, услуги по поддържане на лична хигиена и хигиена на дома, съдействие за преглед при личен лекар и при лекар-специалист, закупуване на лекарства и стоки по желание на клиента, оказване съдействие за извършване на някои правно-административни услуги, подаване на молби и заплащане на такси от различен характер и др. Капацитетът на ДСП е 85 места. Към настоящия момент се обслужват 70 – 75 човека.

Домашен социален патронаж с. Братя Даскалови се обслужва от 200 лица. ДСП Братя Даскалови разполага със собствен транспорт, за нуждите на потребителите – три броя автомобила.

В доклада на община Мъглиж е посочено, че разполага с 10 годишна традиция в предлагане на социалната услуга Домашен социален патронаж, който е форма за обслужване по домовете на лица над 65-годишна възраст и инвалиди, които са затруднени самостоятелно или с помощта на близки да организират своя бит. Домашният социален патронаж се намира в село Ягода. Храната се приготвя съгласно изготвено сезонно меню от специалист – диетолог, съобразено с възрастовите изисквания за балансирано и здравословно хранене на потребителите. От услугите на Домашния социален патронаж се ползват 104 потребители от всички населени места на общината. При разкриването на тази услуга е предвиден капацитет от 80 потребителя.

○ **Мярка 3.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда чрез увеличаване на капацитета на услугите домашен помощник, социален и личен асистент.**

От 2010 г. община Стара Загора стартира изпълнението на Проект „Подкрепа за достоен живот”, по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG051PO001-5.2.09 „Алтернативи”, чрез който Агенцията за социално подпомагане, в партньорство с общината предоставя социалната услуга „Личен асистент”. Потребители са хора с трайни увреждания, нуждаещи се от постоянна грижа/обслужване, в т.ч. деца с трайни увреждания. Към 30.06.2013 г. по проекта работят почасово 72 лични асистенти, които обслужват 74 потребители от девет населени места на общината. През 2013 г. община Стара Загора стартира дейностите по изпълнение на Проект „Помощ в дома за лица с увреждания в Община Стара Загора” финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.1.04 „Помощ в дома” съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Проекта има за цел да се приложи нов подход за предоставяне на услуги в домашна среда и да се разчупят създадените стереотипи. По проекта се предоставят по иновативен начин три типа услуги - за лична помощ, за социална подкрепа и за помощ при комунално-битови дейности, които оптимално задоволяват потребностите на 56-те потребители, с които са сключени договори /лица с трайни увреждания с ограничения или невъзможност за самообслужване, в т.ч. деца/. За предоставянето на услугите, са наети 36 безработни лица на длъжност „Личен асистент”, като осигурената по този начин заетост ще доведе до подобряване на жизненото им равнище.

Проект „Помощ в дома в община Казанлък”, стартирал на 01.02.2013 г., предоставя социални услуги в семейна среда за независим и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора - дейност „Домашен помощник”. Продължителността на услугата 12 месеца. Проектът е по ОП”РЧР”, схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.1.04 „Помощ в дома”. По проект „Обществени трапезарии” към МТСП, община Казанлък е подписала договор с Фонд ”Социално подпомагане” за осъществяване на обществена трапезария в гр.Казанлък. През 2011 г., 2012 г. капацитетът на трапезарията е 40 потребители. Към 01.05.2013 г. трапезарията обхваща 50 потребители - социално слаби, хора с увреждания, деца-сираци, скитащи и бездомни лица, самотно живеещи пенсионери с ниски доходи. Храната се предоставя в сградата на Домашен социален патронаж и Дневен център за стари хора. Увеличаване на капацитета на Обществената трапезария през 2013 г. допринася за осигуряване на по-голям брой лица в неравностойно положение ползващи услугата.

Община Чирпан предоставя качествени почасови услуги за лична помощ и комунално-битови дейности в домашна среда и създава условия за индивидуална подкрепа на

потребителите на услугите, чрез реализиране на два проекта – „Подкрепа за достоен живот” за предоставяне на социална услуга „Личен асистент” и „Заедно – за един по-добър живот”.

На 01.02.2013 г. в община Раднево стартира изпълнението на Договор BG051PO001-5.1.04-0057-C0001 проект „Социални услуги за социално включване” – възможност за по-добър живот. Основната цел на проекта е да се разшири дейността на Домашен социален патронаж като се създаде звено за услуги в домашна среда. Услугите, които се предлагат са за комплексно задоволяване на потребностите на целевата група чрез управление и планиране на услугите за всеки конкретен потребител.

Услугата „Личен асистент“ в община Гълъбово се предоставя по Национална програма и по Проект „Подкрепа за достоен живот“ на ОП РЧР. Общият брой потребители е 40, като по-голямата част от тях за възрастни хора над 64 г. и самотно живеещи стари хора. Услугата се предоставя и на 7 деца. Личните асистенти извън семействата на лицата с увреждания са 9. С реализирането на схема „Алтернативи“ се постигна разширен териториален обхват. Индивидуалните планове за предоставяне на услугата в максимална степен са съобразени с начина на живот на потребителите. Дейностите са насочени към задоволяване потребностите на отделните потребители и подобряване качеството им на живот. В ощината, през последните 3 години по НП „АХУ” услугата „Личен асистент” се предоставя на 6 лица.

В община Павел баня през 2010 г. е предоставяна социалната услуга „Домашен помощник” по ОП „РЧР” Проект „Грижа в семейна среда за независимост и достоен живо” на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора - дейности „Социален асистент” и „Домашен помощник” на 37 потребители. По НП „АХУ” на 6 потребители се предоставя услугата „Личен асистент”. През 2011 г. по ОП „РЧР” Проект „Подкрепа за достоен живот” схема „Алтернативи” се предоставя социалната услуга „Личен асистент” на 10 потребители, по НП „АХУ” на 5 потребители. През 2012 г. по ОП „РЧР” Проект „Подкрепа за достоен живот” схема „Алтернативи” се предоставя социалната услуга „Личен асистент” на 11 потребители, по НП „АХУ” на 2 потребители. През 2013 г. по ОП „РЧР” Проект „Подкрепа за достоен живот” схема „Алтернативи” се предоставя социалната услуга „Личен асистент” на 11 потребители, по НП „АХУ” на 6 потребители, по ОП „РЧР” схема „Помощ в дома” на 26 потребители.

От 08.10.2010 г. община Гурково работи по проект „Подкрепа за достоен живот”, по който е партньор в реализирането на схемата за безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.2.09 - Алтернативи, приоритетна ос 5 на ОП РЧР. Съгласно целта на проекта се прилага нов подход за предоставяне на услуги в семейна среда чрез въвеждане на принципа „индивидуален бюджет за личен асистент” в национален мащаб и да се разчупят създадените стереотипи за услугата „Личен асистент”. Проектта е удължен до 2014 г. Сключени са 45 договора с потребители, които се обслужват от 22 Лични асистенти.

Община Братя Даскалови предоставя качествени почасови услуги за лична помощ и комунално-битови дейности в домашна среда и създаване на условия за индивидуална подкрепа на потребителите на услугите, чрез реализиране на проект „Подкрепа за достоен живот” за предоставяне на социалната услуга „Личен асистент”. По проекта 39 лични асистенти обслужват 39 потребителя на социалната услуга.

През 2010 г. община Опан стартира работа като партньор по национален проект „Подкрепа за достоен живот“ – „Алтернативи“ по ОП „РЧР“, който предстои да приключи през 2014 г. В него са включени към 8 потребителя – лица с 90 и над 90 % трайно намалена работоспособност, вкл. и едно дете. За същите се грижат 8 лични асистента. От началото на месец януари 2014 г. е отпусната и допълнителна квота за общината и вече потребителите са 12 души. С този вид услуга се осигуряват качествени грижи в домашна среда и възможност за независим начин на живот. През 2013 г., по ОП „РЧР“ стартира проект по схема „Помощ в дома“, по който община Опан е бенефициент. В него са включени 38 потребителя – самотно живеещи възрастни хора с невъзможност за самообслужване, лица с намалена работоспособност, вкл. и деца. Разкрито и звено към Домашен социален патронаж с двама души персонал. С този вид услуга се подпомагат нуждаещите се лица като им се предоставят качествени грижи в домашна среда и възможност за независим начин на живот.

○ **Мярка 3.1.3. Осигуряване на дневна грижа и почасови услуги в общността за стари хора.**

Сред предпочитаните дневни грижи и почасови услуги за стари хора в община Стара Загора са Клубовете на пенсионера, които предоставят възможности за общуване и социален живот на стари хора. Социалните услуги, които предлага „Домашен социален патронаж” – Стара Загора запазва значението си и към края на изследвания период. Към БЧК функционира „Хранителна банка – Стара Загора”, чрез която се предоставят хранителни продукти на социално слаби, както и Бюрото за социални услуги, предлагащо безплатно посредничество при насочване на хора за обгрижване на нуждаещи се деца и лица. Едновременно с това БЧК изпълнява Програма „Разпределяне на храни от интервенционните запаси на ЕС за социално слаби лица”. Гарова служба за трудно подвижни лица – Стара Загора, управлявана от БЧК Ст. Загора, предлага услуги подпомагащи придвижването с ЖП транспорт на трудно подвижни лица и стари хора.

ДЦСХ в Казанлък е делегирана от държавата дейност. Капацитетът е 30 места. Социалните услуги, които се предоставят в ДЦСХ създават условия за задоволяване на ежедневните потребности на потребителите – предоставяне на храна, здравни потребности, организация на свободното време и лични контакти. Мероприятията, свързани със социалната работа са подчинени на възстановяване на нарушената интеграция на възрастните хора с останалите, максимално задоволяване на духовните потребности, укрепване на психично равновесие.

На потребителите на ДСП Чирпан и на ДСП Раднево са осигурени почасови услуги, които включват социално-битово и комунално битово обслужване. С тези услуги се подобрява качеството на живот на потребителите, тъй като те могат само да задоволят някои от основните жизнени потребности.

Услугите в община Гълъбово, предоставящи дневна грижа и почасови услуги за възрастни хора са: Домашен социален патронаж с капацитет 150 места, Обществена трапезария – с капацитет 103, Клубове на пенсионера - 15 бр., Клуб на инвалида и услугата „Личен асистент“.

Осигуряване на дневна грижа и почасови услуги в общността в община Павел баня води до подобряване качеството на живот на хората с тежки заболявания чрез удовлетворяване на индивидуалните им потребности от подкрепа и грижи. Видовете социални услуги по практическото обслужване на дейности от ежедневиия живот на лицата с увреждания и домашни задачи, тяхното времетраене и честота се извършват при допустима степен на гъвкавост. Разширява се кръга на услугите, специално насочени към хора изпаднали в неравностойно положение поради заболяване.

На потребителите на ДСП Братя Даскалови са осигурени почасови услуги, които включват социално-битово и комунално битово обслужване. С тези услуги се подобрява качеството на живот на потребителите. Дневният център за стари хора е с капацитет 40 души и има за цел да задоволи потребностите на хората от третата възраст от социални контакти и изграждане на чувство на значимост с цел преодоляване на социалната изолация.

В община Мъглиж функционира Дневен център „Зорница”, в който потребителите получават обяд, съобразен с нормативните изисквания за пълноценно, балансирано и здравословно хранене. В дневния център ежедневно се провеждат различни мероприятия, насочени към подобряване информираността по отношение на здравната и обща култура на потребителите. Ежемесечно се провеждат екскурзии до местности в общината и извън нея. През месец септември 2013 г. в град Мъглиж се е провел „Първи самодееен фестивал” на Дневните центрове от Централна България. На територията на общината функционират 8 пенсионерски клуба, в които на доброволни начала членуват общо 650 членове. Те участват активно в местни мероприятия и такива, организирани от други общини в страната, които имат за цел запазване и продължаване на културното наследство и традиции на нашият народ. Обществената трапезария във всички населени места на община Мъглиж осигурява безплатен обяд на 35 социално слаби потребителя.

Специфична цел 3.2. Да се осигури достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната

Услуги за стари хора	Брой случаи 2010 /базов индикатор/										Брой нови случаи 2011 г.										Брой нови случаи 2012 г.										Брой нови случаи 2013 г.													
	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж	Стара Загора	Казанлък	Чирпан	Раднево	Гълъбово	Павел баня	Гурково	Николаево	Опан	Братя Даскалови	Мъглиж
1. Брой стари хора, настанени в специализиран и институции	54	39	9	4	7	6	0	1	-	0	4	30	37	4	5	10	5	0	0	0	4	4	29	30	5	0	12	3	2	2	1	5	5	7	157	4	5	0	3	1	0	0	1	3
2. Брой стари хора, чакащи за настаняване настанени в СИ	0	39	0	1	0	6	0	1	-	0	0	2	37	2	0	1	5	0	1	0	2	0	5	30	5	3	1	3	0	1	0	5	0	7	54	2	0	0	5	1	0	0	0	1
3. Брой стари хора, настанени в ЦНСТ	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Брой стари хора, чакащи за настаняване настанени в ЦНСТ	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Брой стари хора, ползващи услуги в общността, в т.ч.	0	28	0	25	0	28	0	0	-	39	8	0	28	0	20	0	28	0	0	-	39	4	0	27	0	24	0	27	0	0	30	39	33	0	30	0	17	0	25	0	0	0	38	48
-Дневен център	0	28	0	0	0	28	0	0	-	39	8	0	28	0	0	0	28	0	0	-	39	4	0	27	0	0	0	27	0	0	0	39	33	0	30	0	0	0	25	0	0	0	38	48
-ЦСРИ	0	0	0	25	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	24	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0

○ **Мярка 3.2.1. Подобряване на условията и качеството на грижите в съществуващите специализирани институции за стари хора.**

В община Стара Загора със средства по Проект „Красива България” през 2012 г. е извършен ремонт на Дом за стари хора, с. Старозагорски минерални бани. Строителните дейности включват: топлинно изолиране на покривната конструкция; топлинно изолиране на външните стени; подмяна на съществуващите прозорци и врати от дървесина и плътни метални врати; топлинно изолиране на подовата конструкция; изпълнение на нови финишни покрития по външни и вътрешни стени, подови покрития в стаите на домуващите; монтиране на пожароизвестителна централа, оповестителна инсталация, евакуационно осветление и други модули към изградената система; разделяне на сградата по етажи на защитени зони с равностойни пътища за евакуация; Текущият ремонт на кухненския блок включва: архитектурно строителни работи; подобряване и оптимизиране на технологичната схема на кухненския блок и подмяна на съответните водопроводни и канализационни инсталации, подмяна на осветителната инсталация, ел.инсталация контакти, ел.бойлери и технологични съоръжения, и заземителна инсталация. Предвижда се подмяна на кухненския чадър с два броя островни кухненски чадъри с водно сепариране, подмяна на въздуховода.

През периода 2010 - 2013 г. в специализирани институции са настанени общо 165 възрастни лица жители на община Казанлък. Броят на потърсилите услугите на специализирана институция през последните години е относително постоянен през първата половина на изследвания период. Наблюдава се рязко увеличаване на броя на потребителите на социални услуги в общността през 2013 г. Това е индикатор за степента на развитие на социалните услуги за възрастни хора в общността, както разширяването обхвата на оперативните и националните програми за предоставяне на дневна грижа и почасови услуги в общността. Община Казанлък заявява намерение да осигури устойчивост на услугите „Личен асистент”, „Социален асистент” и „Домашен помощник”, тъй като тези услуги са се наложили като ефикасно и ефективно средство за пряко подобряване качеството на живот на ползвателите на услугите.

Домът за стари хора в гр. Гълъбово, запазва пакета от услуги, който предлага през изследвания период, с цел гарантиране на равноправното положение а старите хора, качествена грижа, зачитане на достойнството и задоволяване потребностите на възрастните. Поддържат се условията за предоставяне на качествена грижа - назначен е психолог, закупен е апарат за физиотерапевтични нужди, през летните месеци бе извършен текущ ремонт на сградата. Особен дефицит в работата на услугата е липсата на системно обучение и повишаване професионалната квалификация на персонала. Качеството на услугата зависи и от правилния подбор при приема на възрастни хора в специализираната институция - това да става в зависимост от обективното им състояние.

○ **Мярка 3.2.2. Разкриване на алтернативни социални услуги от резидентен тип и малки домове за обгрижване на стари хора в среда, близка до семейната.**

Общинският план за действие на община Гълъбово предвижда: Проучване възможностите за провеждане общинска политика за стимулиране на частната инициатива при разкриването на услуги за стари хора, като Дневен център за стари хора /ДЦСХ/, целогодишна обществена трапезария.

В съществуващият ДСХ в с.Търничени, община Павел баня са създадени условия за повече уют и спокойствие, обгрижване с много топлина и уважение. Условията за живеене на старите хора се доближават в максимална степен до обичайната домашна среда. В Стратегията не е предвидено разкриване на алтернативни социални услуги от резидентен тип, тъй като не се чувства необходимост от такива.

РАЗДЕЛ III. Дефицити и приоритетни нужди за развитие на услугите през следващия период.

Наличните социални услуги в област Стара Загора се разпределят в три основни групи - за деца, за пълнолетни лица и за стари хора. Дефицитите и приоритетните нужди за развитие на услугите и от трите групи се разглеждат както на база специализирани институции, така и услуги предоставяни в общността за съответните рискови групи. В по-голямата част от общините са стартирани дейностите по разкриване на заложените в стратегиите услуги. Останалите следва да бъдат реализирани след разкриване на източници за финансиране.

С поглед към иновативните услуги и изграждането на интегриран модел за социално включване на лица с увреждания, община Казанлък има желание и ще работи активно и за разкриването на Социално предприятие за трудова заетост на хора с увреждания.

В Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2011-2016 год. на Област Стара Загора за всички набелязани приоритетни направления продължават да са актуални при текущата ситуация (три години след периода на оценка на потребностите).

➤ Не се идентифицират дефицити по приоритети, въз основа на което, не се налага актуализация с включване на нови приоритетни направления и съответно планиране на дейности и мерки, които да осигурят потребности от нови услуги;

➤ Не са констатирани и дефицити в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и планираната интервенция.

РАЗДЕЛ IV. Риск при изпълнението на националните и регионалните стратегически приоритети

При изготвянето на стратегията и оперативния план към нея са заложили **широк спектър** социални услуги във всички общини на областта.

В хода на изпълнение на оперативния план за изпълнение на Областната и Общинските стратегии в област Стара Загора се идентифицира висока степен на риск, свързан с недостатъчното финансови средства както от общинските и държавния бюджет, така поради липсата на подходящи схеми по програми и проекти така за разкриването на заложените нови услуги. Липсата на финансиране обаче доведе до факт, че в много от общините планираните във времето нови за разкриване услуги не се реализираха. Опитът показва, че е необходимо общините да преразгледат планираните в началото на изготвяне на стратегията услуги и да преосмислят приоритетите си, така че на общинско ниво да бъде създаден пакет от **необходими услуги** за рисковите групи. В резултат на това, както и реалната визия по отношение реализирането на плана за изпълнение на стратегията до 2016 година в общините Раднево и Казанлък се идентифицираха услуги, които могат да останат на заден план /например - ДЦСХ гр. Раднево; ДЦМУ гр. Казанлък; ЦНСТ - 2 бр. в с. Бузовград; Преходно жилище – гр. Казанлък; Център за професионална квалификация за хора с увреждания – гр. Казанлък; ЦНСТ – разкрит от СНЦ "Бъдеще за деца с увреждания" гр. Казанлък; Мобилен екип от специалисти за работа с деца с увреждания – общ. Казанлък/.

РАЗДЕЛ V. Общи заключения и изводи.

Визията и стратегическите цели, определени в Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2011 - 2016 г), запазват своята актуалност. Рамката на заложените приоритети съответства на проблемите и нуждите на целевите групи.

Постигането на набелязаните дългосрочни и конкретни цели в рамките на пет години (2011 год. – 2016 год.) създава условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и в модернизиранието на системата от социални услуги в Общината.

Основните индикатори за промяната в системата на социалните услуги, постигната в рамките на стратегията, са:

➤ *Промяна в съотношението между предоставяните типове социални услуги чрез увеличаване на дела на услугите в общността и намаляване на услугите от институционален*

тип в полза на услугите в общността - Наблюдава се изпълнение по посочения индикатор, като на областно ниво съотношението между услугите в общността и тези предоставени в специализирани институции е 4:1;

➤ **Намаляване на броя на изоставените деца** - Наблюдава се изпълнение на по посочения индикатор, като на областно ниво се наблюдава увеличаване на успешно приключилите случаи по превенция на изоставяне на деца са 199 спрямо базовата 2010 година, когато приключените случаи са 64;

➤ **Осигурена подкрепа за най-уязвимите семейства и деца в ЦОП** - В проследявания период се наблюдава двойно повече насочване и осигурена подкрепа на деца и семейства в риск към функциониращите центрове в областта;

➤ **Предотвратена институционализация на децата в риск от изоставяне чрез реинтеграция в семейството, настаняване при близки и роднини, приемна грижа, осиновяване** - Наблюдава се изпълнение по посочения индикатор в областта, като се отчита почти двойно намаляване на децата, настанени в СИ, спрямо базовата 2010 година. Тези положителна тенденция е в резултат на увеличения брой успешно приключили случаи по реинтеграция, осиновяване и предприети мерки за закрила в семейна среда/ настаняване в близки и роднини и приемни семейства/;

➤ **Осигурени нови приемни семейства за деца чрез увеличения броя приемни семейства** - Приемните семейства през 2013 г. са 23, а към базовата година броят им е бил 24;

➤ **Повишаване процента на децата в задължителна училищна възраст обхванати в училище, подготвителни класове или групи или в подходяща форма на образование** - Всички общини в областта представят информация за над 90 % обхванати деца в задължителна училищна възраст в училище, подготвителни класове или групи или в подходяща форма на образование;

➤ **Намаление процента на отпадналите от училище деца** - Тенденцията на областно ниво е намаляване на броя на отпадналите от училище деца;

➤ **Увеличен процент брой на учениците от изолирани ромски квартали и децата с увреждания, завършващи основно и средно образование** - В резултат на работа по различни проекти от училищата в областта се наблюдава тенденция към задържане на децата от ромски произход в основните училища;

➤ **Създаден капацитет за обхващане повече от децата с увреждания в услуги за медицинска и социална рехабилитация и/или в различни форми на заместваща и дневна грижа** - В проследявания период е факт увеличение на капацитета на ДЦДУ-Казанлък, както и разкриване на 1 брой ЦСРИ деца с увреждания гр. Стара Загора. Наблюдава се тенденция към двойно увеличаване броя на децата с увреждания, насочени към подходящите СУ в общността;

➤ **Подобрени условия за самостоятелен живот в домашна среда хората с увреждания** -

потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент - На лице е изпълнение на посочения индикатор на областно ниво, във връзка с развитието на услугите Домашен социален патронаж и различните дейности и мерки, предоставяни по реализирани проекти от общините;

➤ *Предотвратена преждевременна институционализация на самотноживеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда (с мобилен компонент)* - Развитието на услуги за грижа в домашна среда се осъществява чрез ДСП и услугите "Личен асистент", "Домашен помощник", Дневен център за стари хора, клубове на пенсионера, развитие на читалищна дейност;

➤ *Инициирани и развити междусекторни смесени услуги (социални услуги, здравеопазване, образование, заетост, жилища, инфраструктура)* - В три общини в областта /Чирпан, Стара Загора и Николаево/ се работи по изграждане на междусекторни социални смесени услуги по Проект „Социално включване” на МТСП, финансиран от Международната банка за възстановяване и развитие.

ОСНОВЕН ИЗВОД

На лице е средно ниво на изпълнение на ОСР на социалните услуги в област Стара Загора по отношение разкриване на нови социални услуги.

По отношение ефекта на въздействие на реализираните дейности и мерки върху рисковите групи се отбелязва значителен напредък при изпълнение на Стратегията, което е видно от сравнението на количествените индикатори между базовата година и проследявания период на междинна оценка.

ПРЕПОРЪКА

В резултат на изготвения анализ и направените изводи, е необходимо да се направи актуализация на оперативния план с времеви график за изпълнение на Областна стратегия за развитие на социалните услуги 2011-2016 год. с цел по-високо и качествено развитие на социалните услуги в Областта, за остатъчния времеви период на изпълнение, а именно – 2014 – 2016 г.

ЗАБЕЛЕЖКА

Настоящият Констативен доклад за напредъка на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2011 – 2016 г.) е изготвен на база предоставена информация за период от три години (2011 – 2013 г.). Предвид това, че са

включени и анализирани данни за цялата 2013 г., същият документ представлява и Годишен мониторингов доклад на ЗМО за степента на изпълнението на областна стратегия за развитие на социалните услуги на област Стара Загора за 2013 година.

ПРИЛОЖЕНИЯ

- 1). Констативни доклади от общините на територията на област Стара Загора;
- 2). Допълнения към Констативните доклади от общините на територията на област Стара Загора;
- 3) Актуализиран оперативен план с времеви график за изпълнение на Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2011-2016 г.) за периода 2014 – 2016 г.